

Ljudski praznik v Ljutomeru

Zadnjo soboto in nedeljo so praznovali ljutomerski občani. Njihov praznik je bil zares ljudski in je v tem pogledu povsem dosegel svoj namen: bil je dostojna potrditev dosedanjih dosežkov na vseh področjih družbenega delovanja, zasnovanega na velikih pridobitvah narodno-osvobodilnega boja, zavestno obujanje spominov na preteklost, ki je začrtala v zgodovino slovenskega ljudstva dokaj svetlih in pomembnih mejnikov pravo na tleh sončne Prlekije — od »besed«, prvega slovenskega tabora, množičnega demonstracijskega zborovanja vinčarjev, kajzarjev in proletarcev leta 1935 na ljutomerskih ulicah pa do številnih junaških podvigov in dejanj slovenskih rodoljubov prleške pokrajine v zadnji vojni — ob katerih se bodo ustavljali tudi bodoči rodovi, manifestacije domačnosti, ljudske izvirnosti in oridnosti vedrih in delovnih Prlekov, ki smo jo zlasti občutili v nedeljski reviji, in naposled tudi smel pogled prleškega delovnega človeka v

prihodnost, katere obrisi se že kažejo v dosežkih sedanosti (pot je v napredovanju kmetijstva, pridobivanju novih plodnih zemljišč z regulacijami in melioracijami, v žitno-reji, da ne bodo krave-molznice s čez 3000 kg mleka prisotne samo na razstavi, ka-

kršni smo bili priče v soboto in ki je očitno potrdila velik napredek v tej kmetijski stroki, marveč v vsakem hlevu itd.) in ki bo prinesla bogatejšo in lepše življenje tudi delovnemu ljudstvu sončnih gor in zelenega Murskega polja.

Največja znamka: 5.400 kg mleka

Zivinorejci so prignali na svojo razstavo 34 najboljših krav-molznice, od katerih je vsaka dala povprečno čez 5.000 kg mleka na leto. Razstavljene živali so ocenili kmetijski strokovnjaki. Prvenstvo so priznali kravi Antona Kranjčiča iz Kokorič s povprečkom 5.400 kg mleka na leto. Rejec je dobil prvo nagrado. Drugo mesto so prisodili kravi Antona Sonaje iz Veržeja s povprečno molzno-stjo čez 5.000 kg mleka na leto, tretje mesto pa molznici Janka Koroše iz Veržeja.

Najnaprednejši zivinorejci so potemtakem resni kandidati za nagrade, ki so razpisane z zveznim tekmovanjem v kmetijstvu, takrat pa, ko jih bodo v dejanjih posnemali še drugi zivinorejci, bo tudi ta kmetijska stroka dajala neprimerno večje dohodke prebivalstvu.

Neizbrisno znamenje na Babičevi domačiji

V sobotnih opoldanskih urah se je zbralo na Cvenu št. 13, pri hiši, v kateri je bil 1. junija 1941. leta prvi sestanek organizatorjev Osvobodilne fronte in narodnoosvobodilnega gibanja Prlekije, čez 500 Muropoljcev in gostov iz občine. Na hiši, ki je dala prvoborca in prvega sekretarja OF za ljutomerski okoliš Jakca Babiča, enega najzavednejših Prlekov, so

Spominska plošča pod ljutomersko lipo

Kako skladje: lipa na ljutomerskem Glavnem trgu, na kateri so nacistični zločinci obesili junaškega borca in sekretarja SKOJ za Prlekijo tov. Cirila Jureša, in pod njo v podstavku vzidana spominska plošča, ki bo vedno pričala mimoidočin, kako se je prleški mladi rod bori in gineval za svobodo. V nedeljo ob devetih dopoldne je plošča svečano odkril prvoborec in Jurešev sobojevnik tovariš Rado Pušenjak, potem ko je živo in neposredno opisal herojsko borbo s Kozaki pri žalikovi domačiji v Logarovicah. Neposrednost Pušenjakovega pripovedovanja je napravila ugoden vtis na mno-

svečano odkrili spominsko ploščo, ki bo opozarjala na ta zgodovinski dogodek tudi mlade rodove in zanamce.

Ploščo je odkril tov. Drago Zemljak, predsednik krajevne organizacije Zveze borcev, spominski govor pa je imel predsednik Obč. odbora Zveze borcev tov. Stane Novak. Po odkritju plošče so priredili tudi krajši kulturni program, ki ga je uresničila cvenska mladina.

Kupico domačega iz vinskih goric!

Če je že tako, da dajejo prleške gorice najboljša vina svetovnega slovesa, potem si ne moremo zamisliti tako pomembne prireditve Ljutomerčanov, kot je bil letošnji občinski praznik, brez — vinske razstave in kajpada pokušnje. V Dijskem domu je bila živo dva dni. Kdo si ne bi dal dobre kapljice — zob, kdo ne, če pa je bila izbira kar velika? Jeruzalemska ranina, tramin — Ljutomerski sladki muškati, ki je imel menda največ oboževalcev. Saj se ti je zdelo, kot da zobješ sladko grozdje! Brhke točajke so imele posla vedno na pretek: zmerni, ki so poskušali samo nekaj vinskih vzorcev, so ostali v ravnotežju, ostali, ki so zahtevali vse od redas, pa so se kaj kmalu znašli »v njem«, njihovo razpoloženje pa je vidno stopnjevalo... Tudi mladi so s pogledi božali razstavljene buteljke. Bili pa so bolj gledalci, kar je tudi razumljivo, čeprav niso menda nikogar legitimirali pri šanku.

Med polaganjem vencev pred spominsko ploščo je ljutomerska godba na pihala igrala žalostinko, vod mladincev predvojaške vzgoje pa je izstrelil častno salvo. V imenu krajevne organizacije Zveze borcev je izročil spominsko ploščo v varstvo ObLO tov. Ciril Rajh, sprejel pa jo je predsednik ObLO tov. Tone Truden.

Revija mladosti, ljudske iznajdljivosti in uspehov

Malo pred deseto uro so se na častni tribuni na Glavnem trgu zbrali ugledni politični in oblastveni voditelji: sekretar OK ZKS tov. Miloš Ledinek, predsednik OLO tovariš Franc Rogl, sekretar OO SZDL tov. Jože Gričar-Metod, zvezna poslanca tov. Ivan Kreft in Vanek Siftar, zastopniki sedanjih občin in gasilskih organizacij ter drugi.

Parada — ali bolje — revija — je napravila zelo ugoden vtis na tritisočglavo množico zbranih občanov, ki so s ploskanjem pozdravljali svoje predstavnike v sprevidu. Na čelu so jezdili konjeniki z zastavami, za njimi so korakali telovadci društev »Par-

tizan« s svojimi prapori in pripravami, strumno ubrane čete gasilcev in obveznikov predvojaške vzgoje so napravile vtis, da so se korakajoči temeljito pripravljali na občinsko slavo. Potem sta prikorakali pred tribuno godbi na pihala — ljutomerska in soboška. Na okrašenih in za to nalašč pripravljenih vozovih, kamionih in traktorjih so kmečki ljudje pokazali svoje običaje, domača opravila in dela, ki jih vsak dan opravljajo na polju, v sadovnjakih, goricah... Manjkalo ni niti prleških krapev, ki so jih pekli kar na vozu (Cvenarji) in jih darežljivo poklanjali gledalcem, niti trlice

(Križevčani) in ne prikaza, kaj se dogaja pozimi v verzenskih domačijah... Vmes smo videli kmetijske stroje in naprave, ki jih dandanes uporabljamo v kmetijstvu pod skupnim pojmom »mehanizacija«. Tudi industrijska in obrtna podjetja so se izkazala kot le kaj. Velik jašek (črn seveda) presiških rudarjev na kamionu, dalje izviren prikaz dela v ljutomerski »Žici« na treh kamionih, ki so bili med seboj povezani z žico, (Nadaljevanje na 3. strani)

Intervju z dosedanjim predsednikom Društva ekonomistov v M. Soboti tov. Borisom Goljevškom

Predvsem vsestranska aktivnost članov

VPRASANJE: Ali ste imeli to leto kaj več ali manj članov kot prejšnja leta —?

ODGOVOR: Niti več, niti manj ni bilo članov. Vsega je včlanjenih v naše društvo 52 ljudi iz različnih poklicev. Od teh je aktivnih le okrog 22. V kratkem bomo naredili tudi revizijo članov in bomo neaktivne brisali.

VPRASANJE: V društvu sta dve sekciji: knjigovodska in ekonomska. Katera je bila lani bolj delavna —?

ODGOVOR: Pravzaprav je bilo delo obeh sekcij slabše kot kdaj koli prej. Premalo je bilo organiziranega dela, pri katerem bi sodelovali vsi člani društva ali sekcije. Bilo pa je več individualnega dela.

VPRASANJE: In sodelovanje s sosednjimi društvi ekonomistov —?

ODGOVOR: Tega tudi letos ni bilo. Že pred leti smo govorili o koordinacijskem odboru, ki bi ga naj izvolili za vsa društva v Pomurju. Delo pa je pokazalo, da tak odbor ni bil potreben, saj daje smernice za delo vsakega društva DE naš regionalni načrt.

VPRASANJE: O čem ste sklepali na občnem zboru —?

ODGOVOR: Predvsem o delu v prihodnje. Ker je bila doslej prešlaba povezava med gospodarskimi organizacijami in našim društvom ter oblastvenimi organi, bomo prav te dni sklicali posvet zastopnikov okrajnih zbornic in

KULTURNI DOGODEK ZA POMURJE:

RAZSTAVA LIKOVNIH UMETNIKOV V MURSKI SOBOTI

Svet za prosveto in kulturo pri OLO M. Sobota pripravlja razstavo del nekaterih pomembnih slovenskih likovnih umetnikov. Na razstavi, ki bo od 12. do 24. junija v prostorih murskosoboške gimnazije, bodo razstavljali France Tratnik, Stane Kregar, A. G. Kos, Maksim Sedej, Karel Jakob, Lajči Pandur, Vera Horvato in France Vrtačnik. Otvoritev razstave bo v sredo ob 11. uri.

Razstava del naših znanih slikarjev je brez dvoma velik kulturni dogodek ne samo za Mursko Soboto, temveč za vse Pomurje. Razen tega bo ta razstava prva takega obsega v pomurski metropoli, zato vabi svet za prosveto in kulturo pri OLO člane kolektivov kot posameznike, naj si ogledajo razstavo naše vrhunske upodabljajoče umetnosti.

tivnejše člane društva bomo poslali tudi na seminar, ki ga pripravlja zagrebški gospodarski list »Informator«. Udeleženci seminarja bodo kasneje predavali tudi na seminarjih v Murski Soboti. Te seminarje bodo organizirale okrajne zbornice.

Med najvažnejša dela pa spada naš prispevek k diskusiji na občnem zboru Društva ekonomistov Jugoslavije o nerazvitih predelih naše države. To bo doprinos k poznavanju gospodarskih razmer v Pomurju.

-jm

LETALSKI MITING v M. SOBOTI

POLETALI SMO VISOKO, VISOKO...

To nedeljo so se nad Mursko Soboto že rano dopoldne pojavila športna letala iz Ptujja, Celja in iz Ljubljane ter pristala na letališču aeroklubu. Za prireditve, ki jo je organiziral Aeroklub Murska Sobota, so namreč zagotovili svoje sodelovanje ptujski in celjski aeroklub in pa Letalska zveza Slovenije.

Uspela nedeljska prireditev je bila lep dokaz živahne dejavnosti Aerokluba Murska Sobota, ki ima za seboj že bogato tradicijo. Deluje že od osvoboditve, posebno pa se je razvil v zadnjih dveh letih. Sedaj šteje že 200 aktivnih članov, ki delujejo v vseh

sekcijah: padalski, jadralni in modelarski. Posebno pridni so padalci, ki jih je 20 aktivnih in ki so doslej pokazali že lepe uspehe na mnogih padalskih tekmovanjih. Zlasti lep uspeh za murskosoboški aeroklub pomeni graditev lastnega hangarja na letališču, ki so z njo začeli lani jeseni in ki jo upajo dokončati že letos. Novi hangar, ki naj bi po predračunih stal 10 milijonov dinarjev, bo po zaslugi tamkajšnjih krajevnih organizacij in pa požrtvovalnosti posameznikov, ki so z udarniškim delom prispevali zanj, stal aeroklub le kakih 3 milijone dinarjev.

NAŠA REPORTAŽA:

POTNIKI, CESTE IN...

(Po razstavi prometnih sredstev v Ljubljani)

»Samomorska vožnja« je zastokal možak, ko se je avtobus po nevarnem ovinku izravnal iz hudega nagiba. Snop luči so brzeli mimo begastih hiš, ki silijo na razpotja, po grabasti cesti in jarkih tik ob kolesih, kot se je zdelo. »Ceste, ceste, ceste...« sem slišal skoraj povsod, koder sem se vozil. Avtobusnih prog je vedno več, avtobusov poleg vedno večjega števila ostalih vrst avtomobilov je tudi v Pomurju vedno več in še slišimo glasove po novih avtobusnih progah.

Zgodba se začne na avtobusni postaji v Murski Soboti. Nova je ta postaja in tudi vedno več novih avtobusov obstaja tukaj. Posebno tista dva, ki vozita v Ljubljano in oni za Maribor...

Medtem ko sem čakal na popoldanski avtobus v katerokoli smer, je Juš pripravil vprašanje za ljudi, ki se s prometom največ ukvarjajo. Sedel sem na prosenjakovski avtobus in si mimogrede ogledal šoferja. Potem, ko je prišel sprevodnik in

sem plačeval, se mi je zdel mož čudno znan. »Kje pa je šofer?« sem vprašal. Znanci na tej progi so se zasmijali: »On je obenem šofer!« Pomežiknil sem: »Se mi je zdelo, da sta brata.« sem pojasnil... To je izreden primer skupnega opravljanja dveh dolžnosti.

Zjutraj sem se peljal v Lendavo. Bilo je zelo udobno. Le pet potnikov in prijetni zvoki glasbe iz radia. Včasih bi rekli, da se taka proga ne izplača. Toda če je konkuren-

ca v obliki poštne avtobusa... Da, srečujejo se avtobusi treh podjetij na teh vegetastih cestah!

Menda je prav tedaj mislil na to isto Juš, ko je dvignil slušalko telefona in poklical šefa soboške železniške postaje. Vprašal ga je, kako se počutijo na železnici sprčo močne konkurence avtobusov. »Potniški promet se je zmanjšal, odkar so redne proge za Ljubljano in Maribor,« je beležil šefovo izjavo, »toda to se bo izboljšalo z uvedbo motornega vlaka, ki je začel voziti v nedeljo.« To je pa zares novica! In njegov vozniki red?« je vprašal Juš. »Odhod iz Sobe je ob četrti uri in sedemindvajset minut in prihod iz Ljubljane zvečer ob četrti na devet. Zveze s stranskimi progami so dobre, le zveza z Mariborom je pro-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Le s skupnimi močmi bomo uspeli

Srednji vzhod je zadnje časa območje, na katerem se križajo gospodarske in politične koristi velesil. Nekateri države, predvsem Anglija in Francija, so smatrali Srednji vzhod tem delu sveta sebi v prid, saj so smatrali Srednji vzhod še po razpadu Otomanskega imperija kot svoje »svobodno lovišče«. ZDA so se pojavile na politični pozornosti Srednjega vzhoda šele po drugi svetovni vojni. Toda od tega časa se krepi vpliv ZDA v tem delu sveta iz dneva v dan. Najkasneje se je pojavila Sovjetska zveza. Angleži trdijo, da so bojevali s SZ več kot poltisočletje hladno vojno zaradi sovjetskega vpliva na dežele južno od Kavkaza in Irana.

Danes so vplivi velesil na Srednjem vzhodu zelo neravnovesni. Prav to pa daje arabskim in drugim državam možnost, da laže kot kdaj koli prej zahtevajo svoje. Arabija in Egipt smatrata, da je treba urediti odnose z vsemi velesilami na osnovi spoštovanja suverenosti teh malih držav.

Prav zahteva Arabije, naj jih smatrajo kot zrele narode, pa naleti predvsem pri Angliji in Franciji na krčevit odpor, saj nobena izmed omenjenih velesil ne more pozabiti, da sta imeli še pred dobri petimi leti odločujočo gospodarsko in politično vlogo nad temi deželami, kar se je odražalo v obeh dogajanjih Srednjega vzhoda. Komaj peti dve leti je, odkar so imeli na območju Sueskega prekopa Angleži okrog 80 tisoč svojih vojakov. Tako so imeli Angleži več kot dovolj možnosti uplatiti tudi na notranjepolitično življenje vsaj nekaterih dežel Srednjega vzhoda. Podobno je bilo v Siriji in Libanonu, kjer so uveljavljali svoje težnje Francozi. Zato ni čudno, če sta hoteli obe evropski velesili lani z orožjem restavrirati v teh deželah svoj dominantni položaj.

Toda letos so se pojavile na politični pozornosti ZDA kot važen činitelj prihodnjih dogodkov. Značilno je, da ZDA vse bolj drzno dokazujejo nemoč »angleškega imperija«, prav tako pa trdijo, da so Francozi svoj vpliv na Srednjem vzhodu že zdavnaj zagubali. Zaradi tega ZDA počnejo s Francozi in Angleži nobenih skupnih akcij do dežel Srednjega vzhoda.

V Londonu in Parizu seveda niso zadovoljni s stališči Washingtona. Toda tako Angleži kot Francozi se morajo ukloniti taki politiki ZDA, ker se prav dobro zavedajo vedno večjega vpliva Sovjetske zveze na Srednjem vzhodu in vedno močnejšega glasu Arabcev, češ, naj jih ne smatrajo za mladoletnike. Vedno večji politični vpliv pa so izenačile ZDA tudi z gospodarskimi dobrinami: pred nekaj leti so bili Amerikanci deležni samo osmih odstotkov celotne proizvodnje nafte v Arabiji, danes pa se je povzpela na odstotek skoraj na 60 odstotkov.

Prav vse države Srednjega vzhoda pa se dobro zavedajo, da ima zahodni svet prav na njihovem ozemlju svoje »življenjske interese« in med temi so najpomembnejši »črna zlata« in Sueski prekop.

Da bi se Srednji vzhod vsestransko pomiril, bi morale zapadne velesile med drugim upoštevati tudi »življenjske interese« narodov Srednjega vzhoda. Ti interesi pa niso nič drugega kot vsestranski razvoj prizadetih narodov.

NE SOGLASJA

Po že večkratnih deklaracijah velesil so razpravljali prav te dni tudi na sestanku Sveta Atlantskega pakta o razorožitvi. Medtem ko je govoril na tej konferenci ameriški delegat Stassen o sporazumu med ZDA in SZ glede razorožitve, so v isti sapi upraveljali italijanski, zahodnonemški in francoski delegati, kaj bo z deželami, ki doslej še nimajo jedrskega orožja.

Ta nasprotja so pokazala, da celo same članice te izključno blokovske obrambne tvorbe niso v oseh zadevah enotne. Prve uspehe razgovorov o razorožitvi sicer odobravajo, hkrati pa izražajo dvome v nekatere ameriške predloge.

Vse to pa dokazuje, da si želijo tudi nekatere manjše države, članice NATO, atomsko oborožitve, še preden bi prišlo do stvarnih pogajanj in

Tovariši in tovarišice!

Zapuščamo vašo lepo makedonsko deželo, vašo ljudsko republiko, pod globokimi vtisi vsega, kar smo tukaj videli. Najmočnejši vtis je napravilo na nas to, ker smo videli, kako makedonsko ljudstvo izraža svoje simpatije in zaupanje do naše skupnosti, socialistične Jugoslavije.

Tovariši in tovarišice!

Jaz in tovariši in tovarišice, ki so bili z menoj, smo imeli priliko videti prvič skoro vsa glavna mesta in kraje vaše lepe dežele. Presenečeni nas je ogromen napredek vaše republike v zadnjih letih. Vedeli smo že prej, da dela makedonsko ljudstvo ogromne napore, da bi se izšlo iz težke zaostalosti v preteklosti, iz zaostalosti, v kateri je bilo proti svoji volji, namreč brez svoje krivde. Glavno, kar smo opazili pri makedonskem ljudstvu, pri vaših delovnih ljudeh, pri vaših kmetih in voditeljih, je globoka pripravljenost, da bi čimprej izgradili Makedonijo in napravili iz nje cvetoč vrt, da bi napravili iz nje eno izmed najnaprednejših naših pokrajin. Nočem se danes spuščati tukaj podrobneje v posameznosti, kaj ste vse dosegli, hočem pa povedati, da imate že na podlagi tega, kar ste doslej ustvarili, popolno pravico gledati z največjim veseljem in vero v svojo veliko in svetlo perspektivo, v svojo veliko in srečno bodočnost.

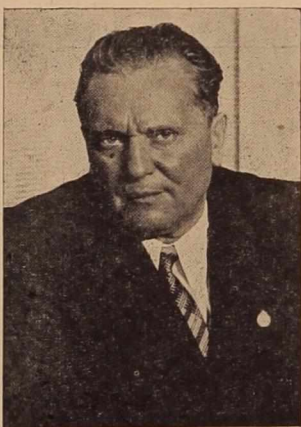
Sedaj so pred nami in pred vsemi nami, tovariši, velike naloge. Vemo kaj hočemo in smo že videli rezultate svoje nove, pravilne nove poti. Žal so izven naših mej, tudi na Vzhodu in ne samo na Zahodu, še vedno nejasnosti v presojanju tega, kar hočemo storiti na naši vasi. Pravijo, da ne vemo, ali hočemo kolhoze, ozioroma zadrage, ali individualno gospodarstvo, ali hočemo kapitalizem ali socializem. Prav tako ne vemo, kaj hočemo doseči z našimi delavskimi sveti. Mi, tovariši in tovarišice, pa vemo kaj hočemo. Nam so pretekle šablone povzročile ogromno škodo in zato gremo po poti, ki je najrealnejša za našo državo in za posebne pogoje v njej. Postopno gremo k smotru, ki smo ga imeli že prej (smoter se pri nas ne menja). Gremo v smeri socializma i v tovarnah in v mestu i na vasi. Gre samo za to, kako bomo prišli do tega smotra. Ali smo mogli priti do tega smotra s prisilno skupljudskimi kolhozi, ozioroma zadrugami? Ali je bila to naša pot? Ne, to se je pokazalo v zelo kratkem času kot napačno zato, ker smo hoteli kopirati, da bi laže prestali. Sedaj smo našli novo pot in to je naša posebna pot: imamo delovne zadrage, ki so ostale pri življenju in ki so se nadalje razvijale, ker so imele nekatere boljše pogoje; imamo zadrage splošnega tipa, ki vse bolj prevzemajo socialistični značaj, imamo pa tudi individualnega kmeta, ki se vsak dan vse bolj in bolj povezuje s socialističnim sektorjem proizvodnje. Ali moramo sto in tisočih raznih dogovorov med individualnimi kmeti in zadrugami ali državnimi gospodarstvi niso najboljši način za razširjenje proizvodnje v socialističnem sektorju na vasi? To je najboljša pot za nas in smo pri tem že dosegli ogromen uspeh, pa bomo zato to pot tudi nadaljevali.

Nam zunaj še vedno očita, da tudi naši delavski sveti niso dali tega, kar smo si zamislili, jaz pa pravim, da so dali mnogo več, kakor smo upali v tej kratki dobi. Naš delavski razred se je naučil voditi svoja podjetja, naučil se je voditi proizvodnjo. Naš delavski razred je postal zavesten graditelj socializma, in sicer ne na papirju in z gesli, temveč v vsakdanji praksi v tovarni. Poglejmo nekaj let nazaj, pa bomo videli, kako

zaključkov kar zadeva razorožitve, tako da bi se lahko pogajali kot enaki med enakimi. Voda na mlin k vsemu temu je še mnenje ameriških političnih krugov, ki zatrjujejo, da se bodo ZDA pred dokončnim korakom glede oborožitve posvetovale še z zaveznicami, pri čemer pa bo upoštevanje zahtev teh neizpodbitna nužnost.

TE DNI JE OBISKAL MARŠAL TITO LJUDSKO REPUBLIKO MAKEDONIJO. OGLEDAL SI JE KULTURNE ZNAMENITOSTI MAKEDONIJE, PRAV TAKO PA JE OBISKAL NEKATERE VEČJE INDUSTRIJSKE OBRATE. V GLAVNEM PA JE VELJAL NJEGOV OBISK KMETIJSKO NE-RAZVITIM PREDELOM MAKEDONIJE. PRED SVOJIM ODHODOM V BEOGRAD JE TOVARIŠI TITO SPREGOVORIL V SKOPLJU 100 TISOČ GLAVI MNOŽICI, KI GA JE BURNO POZDRAVLJALA.

se je pri nas v tem času počela ne samo proizvodnja, temveč tudi kakovost izdelkov, ne samo količina, temveč tudi kakovost. In čigava je

ta zasluga? To je zasluga naših delovnih ljudi. To je bilo ustvarjeno samo po zaslugi tega, ker se delavci danes zavedajo svojega pomena v proizvodnji, v tovarnah, ker sami vodijo in sami poiščejo najboljše možnosti, da bi dali največ izdelkov svoji skupnosti in da bi si ustvarili boljše življenjske pogoje.

Kaj je danes, tovariši in tovarišice, naša glavna naloga? Videli smo že, da smo danes v zelo močnem razmahu gibanja naprej v vseh smereh, v industriji, v kmetijstvu, na kulturnem in na drugih področjih. Kadar danes govorimo o kmetijstvu, niso to več fraze, temveč je to naša globoka pripravljenost, ustvariti iz naše države visoko razvito kmetijsko državo, namreč omogočiti zmago socializmu na vasi. V tem je torej naša pot. To naj ne bo nikomur nejasno, kajti nam je jasno in vemo kaj delamo. Kdor pa ne veruje, naj pride k nam in naj pogleda. Naj vidi vas tukaj, naj gre v naše vasi, kdor ne veruje v ustvarjalne sposobnosti naših delavcev, v naše delovne kolektive, v naše delavske svete, naj pride v naše tovarne in naj pogleda, naj se razgovarja z našimi delavci, ki so danes ne samo strokovno, kot delavci-proizvajalci, temveč prav tako tudi politično na takšni višini, da se morejo meriti z mnogimi, ki so na višjem položaju.

Tovariši in tovarišice! Naša socialistična skupnost kot celota vse naše republike se je toliko v razmahu ustvarjanja zavolava že letos, da se človeku sree enostavno razveseliti, ko vidi, kako naši navadni ljudje spodaj, zlasti mladi, pa tudi šolski otroci, že danes govorijo o tem, kako bodo pokazali svojim staršem in starejšim sploh, da se more mnogo več pridelati žita in drugih kmetijskih pridelkov. Ali ni to naš up, naša bodočnost? Ali se nam je bati, da

smo stopili na napačno pot? Ne! Pravilnost naše poti najbolj dokazuje dejstvo, da je to pot sprejelo z obema rokama vse naše ljudstvo, tako na vasi kakor v mestu.

Tovariši in tovarišice! V tem silnem ustvarjalnem razmahu, v katerem naši delovni ljudje z vneto delajo danes v mestu in na vasi, nas seveda mnogo zanima tudi to, kar se dogaja izven naših mej. Nam to ni vseeno, nas močno zaskrbljuje zlohotno grmenje ponovne katastrofe človeštva. Želimo in delamo bomo z vsemi močmi, da bomo skupaj z vsemi miroljubnimi silami na svetu napravili tako, da bo to samo grmenje in nič več. Veselim se, tovariši, ker naši delovni ljudje tako na vasi kakor v mestu, čeprav se globoko zavedajo, kaj bi pomenila nova vojna, gledajo vendarle z globoko vero v svojo bodočnost in mir. Veselim se, ker jih to ne vznemirja in jim ne odvzema poguma, ker jim to ne zmanjšuje razmaha v njihovem ustvarjalnem delu. Name napravljajo to globok vtis in želimo povedati s tega mesta, da je treba misliti, kaj se po svetu dogaja in da je prav tako treba povsod, kjer je mogoče in potrebno, storiti vse, da bi se zmanjšala mednarodna napetost, da bi se preprečila nova vojna katastrofa, toda obenem je treba delati tudi z vsemi močmi, da bi čimprej dvignili našo državo in čimprej ustvarili višji življenjski standard našim ljudem.

V ostalem so naše gospodarske zveze z inozemstvom danes tako velike in široke, kakor niso bile nikdar prej v zgodovini. Imamo gospodarske zveze skoro z vsemi državami sveta in je malo tistih, s katerimi jih nimamo. Toda vedeti moramo tudi to, da ni dovolj ustvarjati samo političnega terena, političnih simpatij in prijateljstev, temveč je prav tako potrebno, da imamo takšne materialne, takšne gospodarske zveze, ki bodo koristne za eno in drugo stran. Da pa bi mogli v današnjem svetu tekmovalja ne samo v oboroževanju, temveč tudi v ekonomiji, osvojiti mednarodni trg, moramo, tovariši, ustvarjati take proizvode, ki jih bomo mogli plasirati, ki jih bomo mogli prodati drugim državam, kar pomeni, da moramo vedno misliti tudi na kakovost in na to, kako bomo mogli najboljše prodati. To govorim vam tukaj, Makedoncem, ker imate prav na tem področju nedogledne možnosti.

Tovariši in tovarišice! Ne bi hotel govoriti dalje, temveč bi hotel samo pripomniti, da nisem bil že štiri leta v Makedoniji in da tudi drugače nisem bil prej v vaših vaseh, da pa sem se sedaj toliko zainteresiral za vašo republiko in vaše ljudstvo, da bom skušal čimprej ponovno videti

vašo lepo deželo, kajti pri vas se more človek tudi mnogo česa naučiti. Vedite, da voditelji ne ustvarjamo abstraktnih sklepov, ki jih sprejemamo, temveč moramo na podlagi prakse sprejemati pravilne sklepe. Zato morejo mene in vse nas neposredne zveze z ljudstvom najbolj usposobiti, da smo voditelji v taki državi. Prav zato hočem ponovno priti in vas videti, do tedaj pa še enkrat ponavljam svojo željo, skušajte z vsemi silami postati zgled tudi drugim našim republikam. To vi zmorate!

SZ IN ZDA
NAJ ODLOČITA

Nikita Hruščev je izjavil pred nekaj dnevi v razgovoru s sodelavcem ameriškega radia in televizije, da je Sovjetska zveza pripravljena na začetni korak o razorožitvi. Kakor je omenil Hruščev, je SZ že zmanjšala svoje oborožene sile za okrog 1,8 milijona vojakov, žal pa česar takega ni opazili v ZDA in pri ostalih velesilah na Zahodu.

O registraciji atomskih eksplozij je Hruščev dejal, da bi bila to le poteza za odstranitev pozornosti od zahteve po opustitvi poskusnih eksplozij z vodikovimi bombami.

V odgovoru na nekatera vprašanja je Hruščev dejal, da so predvsem ZDA in SZ poklicane, da sporazumno odločijo celotni potek postopne razorožitve.

V Beirutu še vedno vroče

ARMADA GOSPODAR POLOŽAJA — 340 LJUDI ARETIRANIH, MED NJIMI BIVSI PREMIER SEAB SALAM

Libanonska vojska in policija sta, kakor pravi uradno sporočilo, gospodar položaja, varnostne sile pa so postavljene pod vojaško poveljstvo. V včerajšnjih neredih je padlo pet demonstrantov, libanonsko časopisje pa piše, da je bilo ubitih več kot deset ljudi.

Policija je prišla 340 ljudi. Oblasti so zaplenile pet opo-

PARIZ — V Parizu je bilo v soboto posvetovanje predstavnikov francoskih političnih strank o rešitvi sedanje vladne krize.

KARACI — V Pakistanskem glavnem mestu se je pričela pred nekaj dnevi konferenca sveta ministrov Bagdadskega pakta.

OSLO — Norveška vlada je sklenila, da bo odpravila nekatere omejitve in trgovinski izmenjavi z LR Kitajsko.

TOKIO — Japonska vlada je morala prejšnjo soboto spet okrepiti policijske straže okrog britanskega veleposlaništva zaradi večje števila demonstrantov zoper atomske poskuse na Pacifiku.

KAIRO — Libanonske oblasti so izgnale pred nekaj dnevi več egiptovskih in sirjskih državljanzov.

ATENE — Pred tremi dnevi je pričelo v vsej Grčiji stavkati okrog 20 tisoč učiteljev. Stavka bo trajala tako dolgo, dokler ne bo vlada izboljšala položaja grških prosvetnih delavcev.

PORT SAID — Zadnjega aprila je prispela v Port Said naša ladja »Jugoslavija«. Na svojem krovu je pripeljala vojsake za zamenjavo nekaterih enot jugoslovanskega vojaškega odreda, ki je v sestavi mednarodnih vojaških sil OZN v Egiptu.

ZENICA — Pred nekaj dnevi je padala v Zenici in bližnji okolici kot oreh debela toča. Ze čez nekaj minut je bila po polju in mestnih ulicah nekaj centimetrov debela plast toče. Toča je povzročila precejšnjo škodo na kmetijskih posevkih, pretrgala pa je tudi nekaj daljnovodov in telefonskih žic.

Izseljenski teden letos v Makedoniji

V pripravih za praznovanje letošnjega Izseljenskega tedna, ki bo v dneh od 8. do 15. julija v Skopju in Ohridu v Makedoniji, sodelujejo vse Izseljenske matice Jugoslavije. Koordinacijski odbor matic je že

odposlal vabila jugoslovanskim izseljencem in njihovim organizacijam, naj se v čim večjem številu udeležijo proslav Izseljenskega tedna v Makedoniji. V vabilu je med drugim rečeno:

Naši izseljenci lani v M. Soboti

»Čeprav sta si v novih domovih ustvarili svoje domove, niste nikdar pozabili svojega starega kraja. Vsi jugoslovanski narodi globoko cenijo vašo pomoč stari domovini, vaše želje za njen procvet, vašo pripravljenost, kakor tudi pripravljenost vaših mladih generacij, da kulturno in gospodarsko sodelujete s staro domovino in da jo bolj spoznate.

Letošnji Izseljenski teden, ki je četrti po vrsti, bo v dneh od 8. do 15. julija. V tem tednu bodo v mestih jugoslovanskih republik kulturne prireditve in predavanja, glavne svečanosti pa bodo v Skopju in Ohridu v Makedoniji. Na obalah Vardarja in Ohridskega jezera bodo Jugoslavlani in izseljenci jugoslovanskega porekla skupno prisostvovali svečanostim in kulturnoimetniškim prireditvam. Na številnih izletih si bodo gostje ogledali prirodne lepote in najlepše turistične kraje, dalje kulturne in zgodovinske zanimivosti, med katerimi zavzema vidno mesto starodavni, prelepi Ohrid.

Koordinacijski odbor Izseljenskih matic Jugoslavije vabi izseljence slovenskega, hrvaškega, srbskega, makedonskega in črnogorskega porekla, da se udeležijo proslav letošnjega Izseljenskega tedna. Koordinacijski odbor vabi kot goste na te prireditve tudi predstavnike izseljenskih organizacij...

Okno v svet NAFTA - VABA SREDNJEGA VZHODA

Jaz nekaj let posvečam svetovna vnanost dokajšnjo pozornost Srednjemu vzhodu. Se pred nekaj desetletji v gospodarskem oziru zanimivi predeli so postali takorekoč čez noč torišče hudih diplomatskih preugibanj in sporov. Do konca 19. stoletja so bile arabske države čisto agrarne pokrajine s slabo razviti proizvodnjami sredstvi, brez lastne industrije in kapitala. Postale so zaradi tega ugodno tržišče za industrijske proizvode in vložnice za kapital evropskih imperialističnih sil. K vsemu temu se je pridružil ob začetku 20. stoletja še en gospodarski činitelj, najvažnejši med vsemi: široj po deželah Srednjega vzhoda so pričeli odkrivati nafto, ki spremlja obrobje prednjeazijskih gorovij od Črnege morja do Perzijskega zaliva. Doslej znane zaloge nafte v Prednji Aziji znašajo okrog 3.600 milijonov ton ali 44 odst. vseh petrolejskih rezerv izven Sovjetske zveze. Leta 1939 so naftni vrelci, ki so bili skoraj izključno pod kontrolo angleških petrolejskih družb, dali skoraj 17 milijonov ton nafte, kar pomeni 73 odst. vsega petroleja, s

katerim so takrat razpolagali Angleži. Angleži so zgradili velik sistem petrolejskih vodov, ki vežejo iranska in iraška petrolejska polja z izvoznimi lukami (Abadon, Basra, Haifa in Tripolis). Ob Sueskem prekopu so postavili Angleži velike predelovalnice nafte. S tem so uspešno rešili vprašanje oskrbe svojega pomorskega prometa, s pogonskimi sredstvi. Toda Angleže je zanimal Bližnji in Srednji vzhod še iz druge strani. Podnebne razmere v teh pokrajinah so izredno ugodne za gojenje bombaža, ki je važna surovina za angleško tekstilno industrijo.

Spori, ki imajo na videz včasih bolj narodnostni značaj, so imeli torej že pred nekaj desetletji močno gospodarsko ozadje. Leta 1930 se ni godilo Francozom, ki so morali priznati Sirijo z Libanonom kot samostojno državo.

Če k vsemu temu prištejemo še strateški položaj držav Srednjega vzhoda, je razumljivo, da so si tako

Angleži kot Francozi prizadevali obdržati v svojih rokah pravico odločanja v gospodarskem in političnem življenju teh pokrajin. Lanskoletni dogodki pa so že pokazali, da so take želje evropskega imperializma ničeve in stvar osi vele preteklosti. Kljub temu, da vidijo ZDA pri svoji ekspanziji na Srednjem vzhodu predvsem lastne koristi, pa je nedvomno prišel čas tudi za vse narode, ki prebivajo na tem strateško in gospodarsko tako važnem področju. Dogodki zadnjih let to potrjujejo in mimo tega ne bodo mogli iti niti Američani, pa čeprav hočejo uveljaviti svojo politiko do Srednjega vzhoda prav na slabostih in napakah svojih evropskih partnerjev.

Popolna nacionalna, gospodarska in politična osamosvojitev dežel na Srednjem vzhodu — predvsem pa Arabije — je zahteva, ki je ne bodo mogli spodbijati niti z navidez ugodnimi gospodarskimi doktrinami, kajti nafta je končno vaba tudi za vse narode, ki prebivajo na tem naftnem območju.

Neenakomerno zanimanje za obrtniške poklice

Usmerjanje mladih ljudi v poklice pa je vse bolj organizirano tudi v Pomurju; v začetku leta je začela delovati Poklicna posvetovalnica pri OLO (čeprav je komaj skromen začetek v primerjavi s Kranjem in drugimi večjimi središči v Sloveniji) in njen vodja Ksenija Pojbič je imela dosedaj predavanja o izbiri poklica že na 17 nižjih gimnazijah ali osemletnih šolah. Prav posebno pa so zanimivi podatki, ki jih je pridobila Posvetovalnica z razpisano anketo med mladimi ljudmi, ki bodo letos opravili svojo šolsko obveznost.

V anketi o poklicnih željah je sodelovalo 1141 dijakov (583) in dijakinj (558). Podatkov na še nista poslali nižji gimnaziji Križevci pri Ljutomeru in Grad. Od skupnega števila anketirancev se jih je 51 odločilo za nadaljnji študij na višjih gimnazijah, 64 anketirancev želi prostovoljno dokončati nižjo gimnazijo (to so tisti, ki so sicer izpolnili šolsko obveznost, pa so običajno v nižjih razredih), za srednje strokovne šole se je odločilo 238 anketirancev (92 fantov in 146 deklet), v vojaške podoficijske šole bo šlo 20 vprašanih fantov, za šole s praktičnim poukom in za učenje v gospodarstvu se je odločilo 531 ali 46,51 odst. vseh anketirancev (303 fantov in 228 deklet), doma pa bo ostalo 77 vprašanih fantov in 142 deklet (219).

Rezultati ankete imajo več značilnosti, ki so vsaj delno pogojene s splošnim gospodarskim položajem in doseženo

Izbira poklica je izredno pomembna odločitev za mladega človeka, ki zapuša šolske klopi in se podaja na prve stopnice samostojne poti v življenje. Od tega prvega koraka je tudi odvisno, kako se bo mladi človek vživel v poznejše poklicno okolje in se sploh počutil v življenju. Mnogo razočaranj je že bilo prav zaradi nepravilne izbire poklica! Napak bi bilo trditi, da je vsega kriva mladina, ki se čisto ne more prav odločiti zaradi nezadostne pomoči ali pa pomanjkljive vzgoje; tudi starši in vzgojitelji, ki pri izbiranju poklica ne upoštevajo dovolj otrokovih nagnjenj in veselja — v Pomurju pa je večkrat vmes tudi skrajno zastarelo mišljenje nekaterih staršev: če je že dedek moral biti zadovoljen z žvotarjenjem na majhni krpi zemlje, zakaj ne bi mogel biti še sin ali hčerka — primaknejo svoj delež k temu, da se mladi človek pozneje ne počuti dobro v slabo izbranem poklicu in se v njem tudi ne more prav uveljaviti.

stopnjo prosvetljenosti prebivalcev v pokrajini. Težnja po nadaljnjem šolanju v višjih gimnazijah absolutno prevladuje v štirih večjih središčih (M. Sobota 28, Ljutomer 9, Radgona 6 in Lendava 4), po deželje pa relativno močno zaostaja (4), čeprav po številu prebivalcev daleč nadkriljuje svoja središča. Tudi zanimanje za vojaške šole je še vedno premajhno, čeprav si lahko mladi ljudje pridobijo v teh šolah solidno strokovno znanje — ne samo iz vojaških veščin, marveč tudi za civilno življenje. Razmeroma mnogo mladih ljudi bo ostalo doma v kmetijstvu ali pa bodo zapisani sezonskemu delu kot nekvalificirane moči. Prav in tudi potrebno je, da ostane nekaj mladih ljudi v kmetijstvu, vendar pa se bodo morali še odločneje zavzeti za njihovo nadaljnje šolanje in strokovno usposabljanje pod okriljem KGS in drugih kmetijskih strokovnih šol. Res pa je tudi, da je med temi precej nadarjenih, ki bi se radi nadalje šolali, pa tega ne morejo storiti — tako zaradi slabih premoženjskih

razmer staršev ali pa njihove zaostalosti, ki se navadno konča v odpovedi materialne podpore otroku pri šolanju.

Podeželsko obeležje pokrajine in tradicija sta vsaj delen vzrok za to, da se je domala polovica anketirancev odločila za obrtniške poklice ali šole s praktičnim poukom. Na tem področju pa se želje močno razhajajo z možnostmi, predvsem zaradi prevladujoče usmerjenosti mladine k najbolj znanim in uveljavljenim poklicem (trgovci 58, frizerji 33, šivilje 78 itd.), razmeroma slabe usmerjenosti k obrtnim, ki so v pokrajini zelo potrebne, dajejo dober zaslužek in močno potrebujejo tudi mladi naraščaj (kovači 7, tesarji 1, usnarji 0, elektroinstalaterji 0, kamnoseki 0, slikarji 0, mesarji 4, dimnikarji 2 itd.) in splošnega nezanimanja za obrtne poklice, ki so sicer manj znani, a potrebni in, če izumirajo (urarji, kožuharji, modistkinje, pletilje, klobučarji, resbarji, precizni mehaniki, graverji, črkoslikarji itd.). Sedaj je v okraju 113 prostih učnih mest, med njimi tudi v takih obrtnih,

ki po tej anketi sodeč niso posebno popularne med mladimi ljudmi, a so zelo potrebne zlasti kmetijstvu. Največ prostih učnih mest je v lendavski občini (53), pri Gradu (18), v Ljutomeru (18) itd., medtem ko so iz cankovske, videmske in beltinske občine sporočili, da jih sploh nimajo, kar dokaj očitno kaže na to, da se v teh občinah premalo zavzemajo za obrt, katere napredka pa si pravzaprav ne moremo zamisliti brez stalnega vzgajanja mladega naraščaja.

Enakomernejše usmerjanje mladine v vse potrebne in koristne obrtniške poklice bi prav gotovo močno prispevalo k temu, da bi lahko precej več mladih ljudi zaposlili doma, nekaj pa jih poslali tudi v druge slovenske predele, za kar so se letos močno zavzeli tudi v Poklicni posvetovalnici.

S. K.

(Nadaljevanje s 1. strani)

REPORTAŽA

VELIKE POTREBE - MALO SREDSTEV

blematična. Tudi prestopanje odpade.

Glas šefa je donel v samozavesti in zadovoljstvu, toda menda bi se malce zmedel, ko bi slišal potnike v pogovoru med seboj: »Na vseh progah so že uvedeni biféji.

lje, ki je celo zelo glasno, naglušnemu vozniku s krovjo vprego ni šlo na živce. Zelo flegmatično je vlekel dim iz pipe in vozil točno po sredini ceste. Sele vonj po bencinu je vzdramil možakarja, da je krenil proti grabi. V vasi pa

jemo pet avtobusnih prog: M. Sobota—Rogaševci, M. Sobota—Grad—Kuzma, M. Sobota—Prosenjakovci in seveda progo Maribor—Lendava čez M. Soboto. Če izvozimo prosenjakovsko progo, vozi avtobus našega podjetja povsodi dvakrat dnevno.

Če bi našli vse postaje na teh progah in vse ljudi, ki se vsak dan »vkrcajo« na ta vozila, bi dobili presenetljive številke. Od Kuzme do Grada je, na primer, avtobus že skoraj poln. Toda na tej progi je okrog šest kilometrov ceste v takem stanju, da bo jeseni redno obratovanje onemogočeno, če, seveda, ne bodo ceste popravili. Radi pa bi slišali že o novih progah. »Jih nimamo v načrtu,« trdi šef. »Lahko pa bi uvedli progo Maribor—Lendava, če bi v Lendavi uredili avtobusno garazo. Menimo, da bi bila potrebna tudi nova proga M. Sobota—Križevci, čez Domanjševce. Hm, koliko je torej vozil že zdaj v prometu? Trenutno trije avtobusi. Pri tem ni upoštevan oni s proge Maribor—Lendava. En avtobus pa je »zlati rezervar.« No in za konec tega zapiska še neizogibna pripomba na račun cest. Morda bi za ceste v Pomurju lahko rekli, da so srednje slabe z izjemo izredno slabih (vsaj za naše itak obzirne pojme), čeprav bomo dobili letos del asfaltirane ceste, če... Ceste so danes prav take, kot so bile pred nekaj leti,« je povedal republiški cestni nadzornik staro resnico in jo komentiral: »To se pravi, da bi bile ceste zaradi popravil nekoliko boljše, če se zadnja leta ne bi razvil avtomobilizem tudi pri nas tako močno.« Torej začetek začaranega kroga: »Ceste trpijo predvsem zaradi močnega osebnega in avtobusnega prometa... Naše avtobusno podjetje se pogosto pritožuje. V kolikor nam sredstva dopuščaj, upoštevamo te pritožbe. Letos imamo na razpolago za republiške ceste okrog sedemnajst milijonov dinarjev. V krajih levega brega Mure pa je teh cest samo sto kilometrov...«

Tako samo za republiške ceste, a koliko je še okrajnih, krajevnih cest in poti, ki vežejo skrite kraje v središčem Pomurja in preko njega z važnimi kraji Slovenije in dalje. Ponekod mislijo rešiti šolsko reformo predvsem s prevozi otrok v šole z avtobusi, toda pri nas na Goriškem se osebni avto ne more do oddaljenih krajev, kjer je največ otrok... Vendar se vsak dan vsipa iz avtobusov lepo število dijakov. To so stalni potniki. Sprevodnik že vnaprej računa nanje. »V L... vstopi še Stefan...« pravi, in drugod podobno za drugega...

Viktor Sirec
Jože Makovec

Pevski koncert soboških gimnazijcev

Skoraj običaj je že, da gimnazijci-višješolci, ki so člani MKUD »Stefan Cvetko«, priredijo ob koncu šolskega leta s svojim mladinskim mešanim zborom javni koncert, ki naj prikaže uspehe njihovega delovanja. Tako so tudi letos 3. junija nastopili pod vodstvom profesorja V. Močana v veliki kinodvorani, ki je za koncerte prav primerna. Morda je včasih malo prevelika. Tudi tokrat je okrog 300 poslušalcev, ki so prišli na koncert (za Soboto kar ugodno število), ni moglo napolniti, saj je v njej 560 sedežev.

V prvem delu koncerta so bile na programu večinoma umetne pesmi naših znanih skladateljev (Adamič, Schwab, Mihelič, Prelovec, Kogoj in drugi), ki že s svojimi imeni nakazujejo, da so bile pesmi blizu narodnemu slogu, kar vedno pritegne in ogreje širši krog poslušalcev. Prav posebno pa je še ugajala zelo zahtevna Mokranjčeva VIII. rukovet (pesmi s Kosova), ki so jo mladi pevci zapeli odlično.

Po kratkem odmoru so nastopile po vrsti tri maturantke. Na klavirju sta zaigrali Nikica Sijanec Dvořakovo Humoresko in Erna Hojer Chopinov valček v H-molu. Obe sta bili deležni obilo priznanja. Marija Močanova, naša znana solistka, je ob spremljavi klavirja (prof. Danijel Grum) s svojim prijetnim glasom navdušila vse poslušalce. Zapela je Krekovo Ob zidu in Dvořakovo arijo iz opere Rusalka, za katero so jo poslušalci nagradili z dolgotrajnim aplavzom.

V tretjem delu so se vrstile delovne in borbene pesmi skladateljev Gobca, Preglja, Vrbača in Apiha ter Simonitičeva Bolen mi leži, ki so jo zapeli z globokim občutjem in je zelo ugajala. Gobje Lepo je v naši domovini biti mlad, Pesem zmage in S praporom na delo ob zaključku koncerta so ob spremljavi klavirja (dijak Jože Horvat) močno zazvenele.

Vse pesmi so bile tako dinamično kot ritmično temeljito naštudirane in precizno iz-

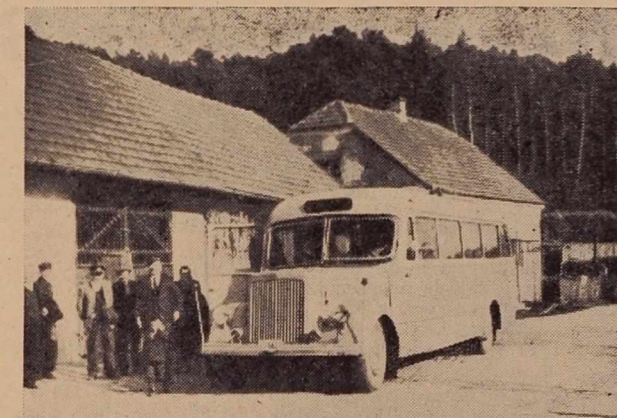
vajane, kar je vsekakor za sluga neumorne pevovodje profesorja Vladimira Močana. Nastopajoči zaradi svoje mladosti sicer še ne morejo imeti tako dokončno razvitih glasov kot starejši pevci, pa so navzlic temu pesmi le polno izzvene.

Ni pa končno najvažnejši namen gimnazijskega pevskega zbora v tem, da vsako leto nastopi s celovečernim programom in za to dobiva splošno priznanje, da sodeluje pri vseh šolskih in zunanjih proslavah ter prireditvah, temveč je velikega pomena tudi to, da naša pesem, ki je bila do konca prve svetovne vojne v tem predelu skoraj popolnoma neznan, sedaj množično prodira med mladi rod, ki jo bo povsod dalje širil, ker je dojel vso globino in lepoto slovenske pesmi in tudi doživljanja umetniških vrednot. H

Praznik v Ljutomeru

(Nadaljevanje s 1. strani)

nazorno prikazano delo mož in žen šivanke v industriji, ljutomerskega jubila — Konfekcije, velika peč ljutomerskih opekarjev itd. Skratka: revija je bila po zaslugi večine sodelujočih delovnih kolektivov in kmetijskih združenj dokaj originalna in izvirna, kar je prireditev še bolj približalo množici kmeč-

Tudi v Kuzmi bodo sezidali avtogarazo

Na vlaku je mogoče dobiti pivo, kokto, slaščice in še marsikaj. Na poti iz Sobote v Ormož tega ni opaziti, pa čeprav lahko umreš od žeje, če ne od počasne vožnje.

Takšne so misli o železnici medtem, ko se vozim z avtobusom proti naftnemu področju. Suneč hitrega zaviranja in kletvica sicer mirnega šoferja sta me vrgla v vsakdanjost. Hupanje avtobusne trob-

nas je čakala četa paglavcev in obsipala s šodom. Iz žepov so jim visele frače za razbijanje prometnih znakov in električnih izolatorjev, iz nosov pa smrkliji.

Če bi potoval vsak dan po vseh poteh koder vodijo avtobusne proge! Juš jih je zabeležil po takem vrstnem redu, kot jih je našteval šef avtobusnega prometa mariborske podružnice v Soboti: »Vzdržu-

kih ljudi, ki so jo gledali. Prirediteljem in sodelujočim velja pohvala!

NA LETNEM ODRU ZA DOMOM KULTURE

Politično zborovanje, ki je sledilo reviji na dobro izbranem prostoru za Domom kulture, so odprli pevski zbori (Ljutomer, vajenska šola, Cezanjevci, Veržej in Razkriž-

je), ki so združeno zapeli štiri borbene pesmi ob spremljavi ljutomerske godbe na pihala pod taktirko Avgusta Loparnika. Delovne ljudi Prekije je pozdravil in jim čestital k njihovemu prazniku predsednik OLO M. Sobota tov. Franc Rogl; v svojem dobro zasnovanem govoru je opisal vse važnejše dogodke v minulosti, ki so povezani z borbo Prelekov za narodni in socialni obstoj in po zadnji vojni dosežene uspehe v gospodarstvu in na drugih delovnih področjih v ljutomerski občini ter ob koncu pozval vse delovne ljudi Prekije, naj na svetlih tradicijah gradijo dalje in si prizadevajo, da bi pod okriljem kmetijskih združenj dosegli še večje uspehe v kmetijstvu, uspehe, ki bodo omogočili tudi večji razmah predelovalne industrije in obrtništva v občini. O delovanju jubila — 85-letnega prostovoljnega gasilskega društva Ljutomer pa je govoril predsednik Obč. gasilske zveze tov. Karel Centrih in ob koncu naznanil, da je društvo na tej svečanosti dobilo priznanje I. stopnje republiške gasilske zveze. Na tem zborovanju so razvili tudi prapor občinskega odbora Zveze borcev.

Spomladanske konjske dirke v Ljutomeru

Fistra - zmagovalac v heat dirki

Sončno vreme je bilo zadnje nedeljo naklonjeno tudi prireditelju — Klubu za konjski šport v Ljutomeru — spomladanskih konjskih dirk v rejskem središču za toplokrvne (kasaške konje. Na novem hipodromu za Parkom I. slovenskega tabora se je tokrat zbralo okrog 3000 gledalcev, ki so prisostvovali zelo zanimivim dirkalnim in jahalnim tekmam. Organizacija prireditve je bila dobra in športno občinstvo je prišlo na svoj račun.

V prvi dirki »Konjeniška zveza Slovenije« (enovprezna vožnja za 3-letne kasaške konje) je zmagala Lozinka Janca Košnika iz Pristave v času 1,44,4; v drugi dirki »Občinski praznik Ljutomer« (enovprezna heat dirka za 4 do 12-letne kasaške konje) Lužna Jožka Seršena iz Veržeja (1,29,3); v tretji dirki »OZZ Murska Sobota« (enovprezna vožnja za 3 do 12-letne kasaške konje) Smilja Mirana Sumaka iz Ljutomerja (1,41,5); v četrti dirki »Občinski praznik

Ljutomer« (2. heat) Fistra Ludvika Slaviča iz Grab (1,51,6); v peti dirki »Kobilarna Turnišča« (enovprezna vožnja za 3 do 12-letne kasaške konje, ki so ta dan dirkali, a niso zmagali) Libojka Stefana Tkačeva iz Turnišča (1,59); v šesti dirki »Občinski praznik Ljutomer« (3. heat) Fistra Ludvika Slaviča iz Grab (1,29,8), ki je tako postala prvakinja v tej najzanimivejši tekmi dneva; njena konkurentka Lužna pa je bila druga (1,29,9); v sedmi dirki »Jahalni klub Ptuj« (ravna galopska dirka) Sak (1,15); v osmi dirki »Ptuj« (ravna galopska dirka brez izenačenja, teže) Idol z Greto Jeremičev iz Ptuja (1,15,6) in v deveti dirki »OLO Murska Sobota« (dovprezna vožnja za 3 do 12-letne kasaške konje) Frajlica I — Fistra, vozač Ludvik Slavič iz Grab (1,39,6).

Letošnje spomladanske konjske dirke v Ljutomeru so priredili v počastitev I. občinskega praznika.

S. K.

Javna prošnja lovcev našim kmetovalcem!

Na Okrajno lovsko zvezo v M. Soboti so prispela prva poročila o uničevanju gnezd poljskih jerebic in fazanov ter o odnašanju mladih srnic iz gozdov domov na kmetije. Nadalje poročajo o pustošenju, ki ga povzročajo po loviščih potepuški psi. Da bi preprečili uničevanje divjadi, ki je po Zakonu o lovu splošno ljudsko premoženje in katerega uničevanje ima lahko za nepoučene kmetovalce dalekosežne materialne posledice, nas je tukajšnja lovška zveza naprosila, da objavimo v našem časopisu sledečo javno prošnjo kmetovalcem Pomurja:

Kmetovalci! Pričel se je čas košnje. Našli boste gnezda poljskih jerebic in fazanov. Prosimo vas, ne uničite teh gnezd, temveč jih očuvajte. Okoli gnezda ne pokosite trave, jaje se ne dotikajte. O najdbi takoj obvestite najbližjega lovca, ki bo ukrenil vse potrebno, da gnezdo ne propade. Če boste uničili gnezdo, ne boste imeli od tega nobene koristi, škodovali pa boste v prvi vrsti sebi. Ne pozabite, da sta fazan in jerebica najuspešnejša pokostovalca našega največjega sovražnika, kolo-radskega hrošča in ostalih škodljivcev. Skoda, ki jo naredi poljska perjad jeseni z zobanjem odpadlega zrna, se sploh ne da primerjati z velikimi koristmi, ki jo naredi kmetijstvu. Nadalje Vas prosimo, počite Vaše otroke, da ne prinašajo domov srnic, ki jih najdejo po gozdovih ali v kaki rži. Srnin mladič je v prvih tednih svojega življenja sila neboljen. Ko gre srna na pašo, ga navadno skriva v grmovje ali v njivo rži, kjer jo prav pridno počaka. Če matere predolgo ni prične revče vekati, da bi jo prikalil. Tako zva-bi k sebi Vašega nepoučenega otroka, ki mladiča po navadi boža ali ga za celo odnese domov, ter tudi slabega, neplemenitega človeka, ki v pomanjkanju srne kulture stori zločin. Prosimo Vas, imejte Vaše pse, bišne čuvaje, privezane na verigi.

Okrajna lovška zveza, M. Sobota

V OPEKARNI NEMČAVCI

bodo dne 9. junija 1957 podirali dimnik. Ob tej priliki bo v gostilni HORVAT

VESELICA
s pričetkom ob 14. uri,

na katero Vas vljudno vabimo. Za dobra jedila in izborna kapljico po zmernih cenah je preskrbljeno.

DOPISNIKI IZ VSEH KRAJEV

BELTINCI

SOFERSKI TEČAJ V BELTINCIH

Odbor Ljudske tehnike v Beltincih je na željo članov organiziral soferski tečaj, ki bo v Beltincih meseca junija. Kandidatov za tečaj bo precej, še več bi jih pa bilo, če bi stroški tečaja bili manjši, 9 tisočakov je res malo preveč.

ZA NAPREDEK KMETIJSTVA

Letos je začel uspešno delovati aktiv mladih zadržnikov v Beltincih. Aktiv šteje 30 članov, ukvarja se z najrazličnejšimi poskusi, z umetnim gnojenjem travnikov in zemljišč za sajenje krompirja. Letošnji delovni program je zelo obširen. Na nedavni svoji seji so sklenili, da bodo poživili delo živinorejske in poljedelske sekcije. Sklenili so, da morata biti ti sekciji najbolj delavni, saj sta živinoreja in poljedelstvo glavni kmetijski panogi v beltinski občini. Mladi zadržniki

se zavzemajo tudi za vzorno ureditev nojišč, gnojničnih jam, čiščenje in škropljenje sadnega drevja, škropljenje krompirišč in za rejo štajerske pasme kokoši. Na eni izmed sej so tudi sklenili, da bodo zaprosili ObLO za dodelitev nekaj zemlje iz SLP, kjer bodo izvajali razne poskuse v večjem obsegu. V aktivu mladih zadržnikov bo kmalu zaživela tudi kulturno-prosvetna sekcija, ki bo ustanovila iz svojih vrst folklorno skupino.

SEJA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V BELTINCIH

Pred dnevi se je občinski sindikalni svet v Beltincih sestal na svoji V. seji. Člani sveta so analizirali delo upravnih odborov, delavskih svetov in izvedbo letošnjih volitev v upravne odbore ter delavske svete, ki so že izve-

píšejo ...

dene v vseh podjetjih beltinske občine. Pri delu upravnih odborov v lanskem letu je bil dosežen precejšen napredek, so pa bile tudi nekatere pomankljivosti.

Ker je večina predsednikov delavskih svetov novincev, bodo priredili zanje predavanje o delavskem samoupravljanju.

A. H.

KROG

Pred kratkim je mladina v Krogu uprizorila Miška Kranjca igro »Pot do zločinca«. Igra je bila dokaj dobro pripravljena. Pot do zločina je režirala učiteljica Harijeva. Krožančani si želijo na domačem odru še več takih prireditev. Mladi igralci so gostovali s to igro tudi na Tišini kjer so prav tako kot v Krogu želi vse priznanje.

Čisti dobiček teh prireditev je namenjen za nakup kulis.

»Jara meščanka«

na soboškem odru

(v izvedbi dijakov ESS
v Murski Soboti)

Igralska skupina MKUD »Dane Šumenjak« na ESS v Murski Soboti je v Tednu mladosti uprizorila v M. Soboti Popovičovo »Jaro meščanka« — šaloigro v treh dejanjih. Igra je za naše razmere dokaj primerna (malo oseb — 8 in ista scena). Igra, obravnava kmečko družino in njeno življenje.

Z igro smo že nastopili v raznih vaseh Prekmurja in sicer v Sebeborcih, G. Bistrici in Beltincih.

Sama izvedba v M. Soboti je bila precej dobra, saj so bili gledalci z igro posamez-

nih igralcev dokaj zadovoljni. Glavno vlogo je igrala Olga Kološa. Tudi ostali igralci, predvsem Milka — Terezi-ja Rožman, Rožnarič — Stefan Merklin in Urh — Stefan Činč so zadovoljili s svojimi vlogami. Tudi ostali igralci, čeprav novinci na odru, so se zelo dobro odrezali.

Dijaki ESS v M. Soboti se vsako leto predstavijo z dobrim dramskim delom. Lani smo na soboškem odru videli Petrovičev »Vozel«. Lahko pa rečemo, da iz leta v leto igrajo bolje, kar je potrdil tudi letošnji uspeh ob »Jari Meščanki«.

-st

Turistični vodnik za Ptuj in okolico

Turistično in olepševalno društvo v Ptuj je brez dvoma v zadnjih dveh letih najdelavnejše društvo v Ptuj. Čeprav je obstajalo s podobnim naslovom že v predprilski Jugoslaviji, je razvilo svojo delavnost v večji meri šele po osvoboditvi in zlasti v zadnjih dveh letih mnogo prispevalo k razvoju turizma v Ptuj in okolici.

Hvalevredna zasluga Turističnega in olepševalnega društva v Ptuj je, da si je predlanski postavilo nalogo, čim bolj seznaniti domače in tuje turiste z mestom, ki ima najbogatejšo zgodovino med slovenskimi mesti, ter njegovo okolico, gričevnatimi Slovenskimi goricami in Halozami ter ravnim Ptujskim poljem. Društvo je razvilo uspešno delavnost glede propagande prirodnih lepote ter kulturno-zgodovinskih znamenitosti v tem delu Slovenije. Nesporno je naredilo prvi pomembnejši korak v tej smeri, ko je izdalo lansko leto okusno opremljen prospekt s primernim besedilom in slikami Ptuja in okolice ne samo v slovenskem, ampak tudi v hrvatskem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku.

Ko je izšel prospekt, se je odločilo društvo še za drugo, mnogo pomembnejše delo. Sklenilo je izdati Vodnik po Ptuj in okolici. Obsežno delo je prevzel ter se ga lotil z veliko delovno vnašeno sedanji predsednik društva, prof. Jože Maučec. Pred nekaj dnevi so dobili Ptujčani težko pričakovani Vodnik po Ptuj in okolici, ki je s svojim smotnim pregledom pokazal to, kar so doslej pogrešali Ptujčani ter domači in tuji turisti.

Avtor nas je v sedmih člankih popeljal v preteklost tega zgodovinskega mesta in njegove okolice od rimskih časov, preko srednjeveškega Ptuja v novi vek ter preko NOV do današnjih dni, nas seznanil z geografskim pregledom tega dela Slovenije, s pomembnejšimi mesti, ki so si s svojim delom na kateremkoli področju zapisali svoje ime v zgodovino, nas popeljal skozi muzejske zbirke ter kulturno-zgodovinske spomenike v mestu in okolici ter nam orisal zgodovino pomembnih gradov v bližini Ptuja: Statenberga, Borla, Velike Nedelje, Ormoža in Vurberka, od katerih predstavlja vsak svojo znamenitost ne le glede stavbarstva, ampak tudi zaradi svoje vloge, katero je odigral v svoji preteklosti.

Vodnik je pomemben predvsem tudi zato, ker ima ob koncu članov vsebinske preglede tudi v francoščini in nemščini ter je tako dostopen tudi inozemskim turistom, ki na svoji poti skozi Slovenijo zelo radi obiskujejo Ptuj zaradi bogatega muzeja, ki hrani nešteto prič o bogati kulturno-zgodovinski tradiciji tega dela Slovenije.

Z »Vodnikom« je opravilo Turistično in olepševalno društvo v Ptuj eno svojih najpomembnejših nalog, ki se mu bo brez dvoma bogato obrestovala.

Ob ogledovanju ptujskega turističnega »Vodnika« se moramo nehoti vprašati, kaj je naredila doslej Murska Sobotica, kot središče Pomurja, čeprav so mnogi pogoji za razvoj turizma ugodnejši kot v Ptuj (dva hotela, medtem ko nima Ptuj nobenega). Sobočanec doslej ni so znali vsega tega izkoristiti ter obrniti sebi v prid. O muzeju v Murski Soboti smo čuli doslej bore malo. Prav tako bi lahko s prav skromno propagando približalo Pomurje domačim in tujim obiskovalcem svoje etnografsko bogastvo, dumačo obrt ter znamenite zgodovinske spomenike, neme, a obenem zelo zgovorne priče našega življenja v

Nekaj novic iz Bučkovec

preteklosti. Prav tako bi lahko približali ljudem metropolo Pomurja, Sobotu. Primer Ptujčanov kaže, da je treba le nekoliko poguma in delovne vneme za tako pomembno delo.

-s.

○ Bučkova mladina je zadnje čase zelo pridna. Po uspehi uprizoritvi Finžgarjeve Verige na domačem odru so sodelovali tudi pri prvomajskih proslavah. Ob Dnevu mladosti so gostovali z Verigo na videmskem odru. Obisk pri tej predstavi pa je bil zelo slab, kar je morda pripisati premajhni povezavi z videmskim aktivom LMS, ki ni poskrbel za večjo propagando.

○ Bučkovski pionirji so priredili pred kratkim izlet na Staro goro. Udeležbo bučkovskih pevcev je za preprečilo skrajno slabo vreme. V gosteh pa so imeli v Bučkovcih videmske pionirje, ki so uprizorili na bučkovskem odru igrice »Grudica«. Gledalci so sprejeli uprizoritev s precejšnjim odobravanjem.

○ Tudi aktiv mladih zadržnikov v Berkovcih se je izkazal z uprizoritvijo igre »Grunt in srce«.

Dobro uspel zbor volivcev v Bučkovcih

Na zadnjem zboru volivcev v Bučkovcih so se seznanili volivci Bučkovec, Moravec in Drakovec z resolucijo zvezne Ljudske skupščine o razvoju kmetijstva in o nagrajnim tekmovanju v kmetijstvu.

Med drugim so se odločili bučkovski volivci na tem sestanku tudi za gojenje nekaterih krmnih rastlin. Semena za te rastline bo preskrbela kmetijska zadruga. Prav tako bodo organizirano uničevali kolaradskega hrošča, ki se je pojavil tudi v bučkovski okolici.

HUDA NESREČA V JURŠINCIH

Pred nekaj dnevi se je pri vožnji s traktorjem dogodila v Juršincih huda nesreča. Direktor Kmetijskega gospodarstva Juršinci tov. Maks Fras, star 30 let, kot vozač in njegov spremljevalec - nekoliko mlajši Franček Čuč iz Gabernika sta se s traktorjem prevrnila v občestni jarek, da ju je oba traktor pokopal pod seboj. Vozač traktorja Maks Fras je bil takoj mrtev, njegov spremljevalec Franček Čuč pa hudo poškodovan, da so ga morali takoj odpeljati v ptujsko bolnišnico.

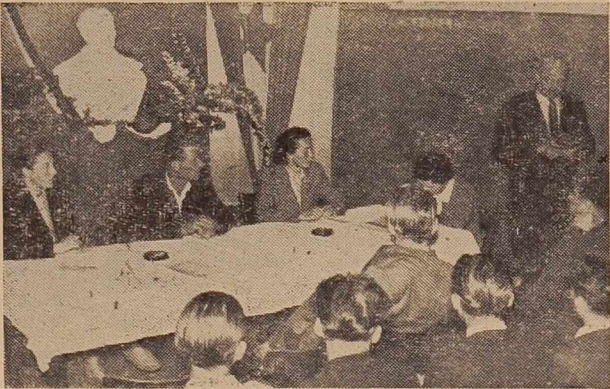
Pogreb pokojnega Maksa Frasa je bil zelo lep. Pri od-

Med drugim so govorili volivci tudi o škodi, ki jo povzroča na polju divjad, ter o nekaterih družbenih obveznostih kmetovalcev.

POPRAVEK

V vašem listu štev. 19 z dne 16. maja 1957 ste v rubriki »Čebelarški koticček« objavili moj članek pod naslovom »Pajesen namesto topolac«. Naredili pa ste napako in ste v cellem članku pisali o jasenu, pravilno pa se glasi pajesen.

L. I.

VOLILNA KOMISIJA KMETIJCEV MED VOLITVAMI DELEGATOV ZA PRVI KONGRES DELAVSKIH SVETOV

ODRANCI

V nedeljo so gostovali v Odrancih črenšovski gimnazijci z igro »Najlepša rožica«. Igra jim je uspela in bila je tudi dobro obiskana.

Ludvik Antolin

LEMERJE

Letos so pričeli Lemerčani z izsuševalnimi deli zamočvirjenega zemljišča. Doslej so izkopali že precej dolg kanal po katerem se bo odtekala odvišna voda v Ledavo.

BERITE IN RAZSIRJAJTE NAS DOMACI LIST!

ZATO:

»POMURSKI VESTNIK« V VSAKO POMURSKO HIŠO!

To so naši odborniki

Predlani so bili po naših vaseh izvoljeni tudi krajevni odbori, kot pomožni organi občinskih ljudskih odborov. Večina novih krajevnih odborov je svojo funkcijo in obliko dela dojela in prispeva čedalje bolj uspešno k utrjevanju demokratičnih oblik naše državne ureditve. Pridržnost in področje dela krajevnih odborov sta določena v statutih občinskih ljudskih odborov, vendar je pa izkušnja pri dosedanjem delu že pokazala, da v sedanjih statutih še niso urejena vsa vprašanja, ki bi naj predstavljala osnovo dela krajevnih odborov. Vendar, to ni pomankljivost, saj je razumljivo, da razvoj produktivnih sil na vasi, v pogojih našega družbenega življenja, vedno bolj sprošča ustvarjalno iniciativo posameznikov in povezuje osebe interese z interesi skupnosti. Prav tu pa je vloga krajevnega odbora najpomembnejša in delo posameznih članov odbora zelo zahtevno.

Skoraj dveletna izkušnja pri delu je pokazala več ali manj uspešno prizadevanje in delo posameznih odborov in njih odbornikov, o čemer se pa, na žalost, v našem tedniku premalo piše. Zato sem sklenil, da v neposrednem stiku z odborniki krajevnih odborov iztrgam vsaj deloma pozabi njihovo dejavnost.

Obiskal sem Gornji Lakoš, ki ima krajevni odbor, sestavljen iz petih članov. Nad 90 odstotkov prebivalstva v tej vasi predstavlja madžarska narodna manjšina.

Predsednik krajevnega odbora v Gornjem Lakošu je tov. Jožef Čih, po poklicu kolar, vendar tudi dober kmetovalec, kar je do neke mere značilno za vse podeželske obrtnike v Pomurju. Čiha sem našel doma, ker sem ga že vnaprej obvestil o svojem obisku. Na mizi pred njim je ležal cel kup sevnih zapisnikov, zapisnikov zborov volivcev in množičnih sestankov: pravi arhiv.

»Gremo k Jančju«, je povedal. »Tam so še ostali odborniki, pa se lahko zmenimo tudi kaj več«. Bil sem zadovoljen. Janči je namreč tudi blagajnik vsakega elektrifikacijskega odbora, Čih pa predsednik. Dobiti elektriko, to je namreč goreča želja vseh vaščanov v Gornjem Lakošu že nekaj let in zato o tem krajevni odbor tudi največ razpravlja na svojih sejah. Vas Gornji Lakoš šteje 148 hišnih števil, od tega je 110 gospodarjev zbranih okrog vsakega elektrifikacijskega odbora.

Pri Jančju se nas je v resnici zbralo več in pogovor je takoj stekel na elektriko. Janči je potožil, da mu pri vplačevanju predpisane prispevka delajo največ težav večji kmetje, dočim so siromašnejši v glavnem predpisani delež že vplačali. Predračun za napeljavno nizkonapetostno omrežja znaša nekaj čez milijon 700 tisoč dinarjev. Odborniki so mi zagotovili, da ne bo nobena težava zbrati ta znesek, čim bodo vaščani videli, da je omrežje visoke napetosti dograjeno in transformator urejen. Rad jim verjamem!

Razen o elektrifikaciji, pa razpravlja krajevni odbor v Gornjem Lakošu tudi o drugih problemih s področja komunale. O tem govori urejeno pokopališče, dograjena mrtvašnica, izkopani jarki na pašniku, last bivše urbarialne skupnosti, sedaj v upravi krajevnega odbora. Samo lani so vaščani v Gor. Lakošu prispevali do 400 prostovoljnih delovnih dni za urejevanje vaških cest in poti, 40 prevozov itd. Vstavljenih je bilo 5 novih betonskih mostov, katere je nabavil občinski ljudski odbor.

Sicer je pa vse delo, katerega je od sedaj opravil krajevni odbor v Gornjem Lakošu, le veren odraz uveljavljanja tega odbora med ljudmi. Da, Lakošanci cenijo svoje odbornike, zaupajo jim in želijo le, da bi tudi v bodoče tako dobro gospodarili. »To so naši odborniki!« mi je prepričljivo zagotovil starši Mikloš, ko sem ga vprašal, kaj delajo njihovi »poglavarji«, kakor radi nazivajo ljudje svoje odbornike v tem delu Prekmurja. »Skrbijo za vse, povsod jih najdeš in ni jim žal izgubljenega časa!« — Zares lepo priznanje!

Zdaj me ne čudi, če na množičnem sestanku ali zboru volivcev v Gornjem Lakošu volivci tako radi prisluhnejo besedi svojih odbornikov, s čimer se odborniki v mnogih vaseh še ne morejo pohvaliti.

Zdi se mi, da je o takih odbornikih potrebno kaj več napisati.

Ivan Kramar

Kronika predanovskih gasilcev

Prostovoljno gasilsko društvo v Predanovcih so ustanovili leta 1924. Ustanovnemu obnemu zboru je prisostvovalo 26 gasilcev. Društvo je pričelo takoj aktivno delati: nabavili so gasilski krog za vse člane. Ročno brizgalno pa so imeli že od leta 1892. To je nabavila takratna vaška požarna bramba.

Leta 1911 so zgradili vaško hišo, v kateri so imeli vso gasilsko opremo.

Med okupacijo društva niso razpustili kljub nekaterim nevarnostim. Leta 1950 so nabavili novo motorno brizgalno z zmogljivostjo 800 l na minuto. S to brizgalno se je gasilska desetica zelo dobro izvežbala v trdelnem napadu.

Danes imajo predanovski gasilci težkoče glede prostorov. Gasilski dom ne odgovarja današnjim potrebam. Zato so se odločili, da bodo zgradili nov gasilski dom.

Ob letošnjem delavskem prazniku so se spominjali predanovskih gasilci najbolj zaslužnega in najstarejšega

ustanovnega člana društva — Stefana Viteza. Stefan Vitez je bil rojen leta 1864 v Moravcih. Ko je dorastel je v rojstnem kraju organiziral gasilsko društvo. Leta 1899 se je preselil v Predanovce in takoj pristopil k takratni požarni brambi. Določen je bil za trobentača in to je ostal vse do leta 1924. Tudi v novoustanovljenem PGD je ostal trobentač. Aktiven član gasilskega društva je ostal vse do leta 1934. Toda kljub starosti tudi ob takrat ni nikoli izostajal od gasilskih sestankov. Leta 1948 so ga predlagali člani za častnega člana društva. Imenovani je bil tudi večkrat odlikovan z najvišjimi gasilskimi odlikovanji.

POLANSKI DIJAKI

SO SE POSLOVILI ...

Dijaki in dijakinje četrtega razreda polanske gimnazije so priredili pred nekaj dnevi poslovilni večer. Sredstva za poslovilni večer so zbrali, nekaj pa so prispevali tudi sami iz izkupička folklornih nastopov doma in v okoliških vaseh. Mlade maturante je na tem poslovilnem večeru kratko nagovoril upravitelj tov. Franc Križanič, nakar so se po nekaj veselih uricah kramljanja ob harmoniki razšli.

AVTO SE JE PREVRNIL

Na Titovi cesti v M. Soboti se je 20. maja ob 11. uri ponoči prevrnil osebni avtomobil podjetja »Agromerkur«. Sofer in sopotnik sta imela veliko srečo, da se jima ni nič zgodilo in tudi avtomobil je utrpel le manjše poškodbe, lahko bi pa bilo hudo. Nesreča se je najbrž zgodila zaradi tega, ker je avto drvel na ovinku s preveliko brzino.

V LEMERJU JE GORELO

Pri kmetu Alojzu Miholiču v Lemerju je žena v krušni peči močno zakurila, ker je hotela peči kruh. Po nesreči pa je iskra iz dimnika padla na slamnato streho in jo vžgala. Ogenj se je naglo razširil in popolnoma uničil gospodarsko poslopje ter razno gospodarsko orodje in stroje, na hiši pa je uničeno ostrešje. Skoda, ki znaša nad 300.000 dinarjev, bo le delno krita z zavarovalnico.

V MURI JE UTONIL

Brez uradnega dovoljenja je nameraval preko državne meje 19-letni Avgust iz Strukovca pri Čakovcu in je hotel preplaviti Muro. Sredi reke pa ga je najbrž prijel krč in je utonil. Čez dva dni so ga našli na plitvini Mure blizu broda pri Melincih.

NENAVADNA TATVINA

V garažo gasilskega doma v Martjanjih je pred kratkim vlomil neznan tat. Odvil je z gasilskega avtomobila dve kolesi in ju odnesel.

Pionirji zmagovalci

Letos je nad 1500 pionirjev iz Pomurja tekmovalo v šahovskem tekmoivanju. Pionirji iz Pomurja so letos dobili veliko priznanje, osvojili so dve prvi mesti in eno drugo ter prejeli dva prehodna pokala. Minulo nedeljo se je zbralo v Domu »Maksa Perca« v Ljubljani 38 štiriclanskih vrst mlajših in starejših pionirk in pionirjev na zaključnem tekmoivanju za letošnje moštveno pionirsko šahovsko prvenstvo Slovenije.

Pred začetkom tekmoivanja je pionirje in pionirke toplo pozdravila predsednica tov. Ada Krivic. Po sedemurni borbi je med 11 moštvi starejše ekipe zmagalo moštvo Klasične gimnazije iz Ljubljane. Drugo mesto je osvojilo moštvo gimnazije M. Sobota, kar je bilo za nastopajoče posebno priznanje.

Med 11 ekipami mlajših pionirjev je zelo prepričljivo zmagalo moštvo osnovne šole Lendava v postavi: Galič, Male, Lindič, Kovač, ki je nabralo 30 točk od 40 možnih. Vsekaror lep uspeh naših pionirjev.

Med starejšimi pionirkami je zaslužen zmagala borbeno vrsta II. gimnazije iz Maribora. Pionirke iz osnovne šole Križevci v Prekmurju so zasedle šesto mesto, za kar zaslužijo prav tako priznanje.

Najprepričevalneje so zmagale mlajše pionirke iz osnovne šole Lendava, ki so od 28 odigranih partij izgubile le eno in zaslužen prejele prehodni pokal ZPM. V tej borbeni vrsti so nastopile: Vohar, Huzjan, Donko, Pucko.

Na slavnostnem zaključku so zmagovite vrste prejele prehodne pokale in lepe nagrade, vsaka ekipa spominsko nagrado, mlajši pionirji in pionirke lepe igračke, starejši pa mladinske knjige.

Pionirji in pionirke, ki so tekmovali, so poslali tovarišu Titu pozdravno brzojavko.

VREMENSKA NAPOVED
za čas od 5. do 16. junija 1957.

Konec tekočega tedna in v prvih dneh prihodnjega tedna pogoste padavine z nevihtami in močna ohladiitev. Od srede prihodnjega tedna dalje v splošnem lepo, po večini jasno vreme in postopno topleje, vendar še možne krajevne nevihte. Ob zaključku tedna je pričakovati kratkotrajno poslabšanje z nevihtnimi padavinami in ohladitvijo.

Dr. M. V.

Škropimo in prašimo vinsko trto

Zaščitno sredstvo	Bolezni in škodljivci
V maju	
0,75 do 1 % bordoška (bakrenoapnena) brozga ali 0,30 % Dithan — t. j. 30 dkg na 100 l vode	Peronospora
0,30 % Cosan ali Kumulus ali Sumporol	Oidij
0,20 % Lindan-olje ali 1 % tek. Pantakan	Brezdasti rilčkar, gosenice zemljemerke, grozdni sukač

Konec maja škropimo vinsko trto proti peronospori z bordoško brozgo po napovedih peronosporne službe. Za istočasno zatiranje oidija dodamo tej brozgi žveplene pripravke (Cosan, Kumulus ali Sumporol). Ti pripravki imajo posebno dober učinek ob bolj vlažnem vremenu. Ob sušnem vremenu žveplamo proti oidiju z žveplenim prahom. Če se pojavljajo škodljivci, jih uspešno zatiramo s sredstvi: Lindan ali Pantakan, ki jih lahko primešamo bordoški brozgi, ali pa okužene trse posebej prašimo s sredstvi v prahu: Pepein, Pantakan, Lindan.

1,50 % bordoška brozga ali 0,30 % Dithan	Peronospora
0,30 % Cosan ali Sumporol	Oidij

Škropimo navadno dvakrat ali trikrat proti peronospori z bordoško brozgo po napovedih peronosporne službe. Za uspeh borbe proti peronospori je najvažnejše pravočasno škropljenje takoj po cvetenju trte. Proti oidiju škropimo z žveplenimi sredstvi: Cosan, Sumporol, ki jih dodamo bordoški brozgi. Škodljivce vinske trte zatiramo s sredstvi kot so navedena v maju.

1,50 % bordoška brozga ali 1,50 % bakreno apno	Peronospora
--	-------------

Proti peronospori škropimo po potrebi še enkrat ali dvakrat, po navodilih peronosporne službe, z bordoško brozgo ali z bakrenim apnom. Za istočasno zatiranje morebitnih škodljivcev rabimo sredstva, ki so navedena v maju. Proti oidiju ob bolj vlažnem vremenu dodajamo bakrenim škropivom žveplene pripravke za škropljenje (Cosan, Kumulus, Sumporol). Ob sušnem in vročem vremenu prašimo z žveplenim prahom.

V avgustu	
Proti peronospori škropimo le še v trsnicah oziroma v mladih nasadih, dočim v starejših vinogradih škropljenja navadno več niso potrebna. Če se v večji meri pojavijo škodljivci (n. pr. grozdni sukač), uporabljamo ista sredstva kot v juniju ali juliju.	

V septembru	
V tem mesecu niso več potrebni posebni zaščitni ukrepi. Če je nujno, prašimo vinsko trto še z Lindanom proti grozdnemu sukaču.	
Okrajni ljudski odbor Kmetijska inšpekcija Murska Sobota	

Ravnateljstvo Kmetijske in Kmetijsko-gospodinske šole Rakičan pri Murski Soboti razpisuje vpis

ZA 30 UCENCEV

v enoletno Kmetijsko in 30 učenk v enoletno Gospodinjso šolo.

Pogoji za sprejem so: dovršena 2 razreda gimn. ali 6 razredov osemletne šole, prednost imajo učenci z dovršeno zimsko Kmetijsko gospodarsko šolo; starost 16 do 26 let ter telesno in duševno zdravje. Kandidati naj vložijo s 30 din kolkovano*prošnjo na upravo šole do 15. avgusta 1957. Priložijo naj: zadnje šolsko spričevalo, rojstni list, kratek življenjepis in zdravniško potrdilo.

Šola ima internat in nudi učencem popolno oskrbo. Učenci naj zaprosijo za štipendije pri svojih KZ ali ObLO. Uprava šole

Upravni odbor trgov. podjetja na veliko »POTROSNIK« v Murski Soboti razpisuje mesto

SEFA BLAGOVNEGA KNJIGOVODSTVA

Pogoji: srednja strokovna izobrazba in potrebna praksa. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali s 1. julijem 1957.

Ponudbe poslati na Upravo podjetja do 15. junija 1957.

OBVESTILO

Vpis v otroški vrtec M. Sobota bo od 11. do 15. junija vsak dan od 15.—16. ure. Vpisujemo otroke od 3 let starosti (zaposlenih mater). Vpisujemo tudi otroke, ki že obiskujejo vrtce.

PRODAJA POSESTVA

Dne 6. junija 1957 ob 9. uri bo prodaja ozir. dražba zaokroženega posestva (izmera 1,56 ha: njiva, vrt, sadovnjak, gozd) s stanovanjsko hišo in gospodarskim poslopjem pri Okrajnem sodišču v Ptuj (soba št. 1).

Posestvo se nahaja v Ormožu (Hardek). Najmanjši ponudek znaša 1.500.000 din. Podrobnejše inform. lahko dobite pri ing. Ladu Jeršetu, Murska Sobota.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 9. junija 1957. Dr. Anica Gregorc-Kastelic, stanuje Stefana Kovača ulica. Od 8. do 12. ure v splošni ambulanti, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

Tedensko nočno dežurno službo ima od 10. do 16. junija 1957 dr. Jan Sedlaček, stanuje Trubarjev drevo-red.

Razpis štipendij

Komisija za štipendije OLO Murska Sobota razpisuje

na osnovi 7. in 22. čl. Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. list FLRJ štev. 32-349/55) ter na podlagi 13. člena Pravil sklada za štipendije okraja Murska Sobota sledeče štipendije: 6 štipendij za slušatelje na Pravno-ekonomski fakulteti (3 pravni oddelek, 3 ekonomski oddelek) 9 štipendij na Medicinski fakulteti (5 stomatološki odd., 4 splošna medicina) 2 štipendiji na fakulteti farmacije. 2 štipendiji na Filozofsko prirod. matematični fakulteti (1 arheologa, 1 ma-fi) 6 štipendij na Višji pedagoški šoli (4 skupina ma-fi, 2 slov. srbohrvaščina) 1 štipendijo za študij na enoletni šoli za knjižničarje in arhivarje 2 štipendiji na Višji šoli za telesno vzgojo 1 štipendijo na Višji šoli za medicinske sestre 2 štipendiji za študij na šoli za sanitarne tehnike 3 štipendije za študij na zobotehnični srednji šoli 2 štipendiji za študij na šoli za socialne delavce 3 štipendije za študij na srednji vzgojiteljski šoli 10 štipendij za študij na učiteljsku

2 štipendiji na srednji glasbeni šoli (1 pianist, 1 violinist) 2 štipendiji na Administrativni šoli

Štipendije bodo podeljene za čas, ki je prosilcu po predpisu določen za dokončanje študija v višini do 5000 din za dijake srednjih šol in do 6000 din za študente vis. šol. Štipendije se znižajo za znesek otroškega dodatka, ki ga štipendist prejema, ali bi ga prejemal, če ne bi imel davčnega predpisa. Prosilci naj takoj, a najpozneje do 30. junija 1957 predložijo kolikavno prošnjo (kolek din 180 drž. take) in ji priložijo: potrdilo o premoženjskem stanju staršev, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka, zadnje šolsko spričevalo in potrdilo o vpisu v šolo. Služatelj univerz in višjih šol naj predložijo namesto šolskega spričevala potrdilo o opravljenem izpitu. Prosilci naj v prošnji točno opišejo potek dosedanjega šolanja in socialno stanje družine (število družinskih članov, koliko od teh je nepreskrbljenih). Prednost imajo prosilci višjih letnikov in prosilci, ki stanujejo na območju OLO Murska Sobota. Po roku dospelih prošenj in prošnji brez priloge komisija ne bo upoštevala.

Pri opravljanju službene dolžnosti je tragično preminul dne 4. junija 1957 naš zvesti član sindikalne podružnice tovariš

PETER HORVAT

polkvalif. elektromonter

Dragega Petra bomo ohranili v trajnem spominu

Kolektiv sindikalne podružnice Elektro Maribor okolica, obrat Murska Sobota

ELEKTRO-MARIBOR OKOLICA obrat MURSKA SOBOTA

sporoča, da se je dne 4. junija 1957 pri opravljanju službene dolžnosti smrtno ponesrečil tovariš

PETER HORVAT

polkvalif. elektromonter

Pogreb dragega pokojnika bo v Lendavi,

dne 6. junija 1957 ob 16. uri

TEDENSKI KOLEDAR

Nedelja, 9. junija — Primož Ponedeljek, 10. junija — Marjeta Torek, 11. junija — Srečko Sreda, 12. junija — Cedimir Četrtek, 13. junija — Anton Petek, 14. junija — Metod Sobota, 15. junija — Vid

KINO

MURSKA SOBOTA — Samo 6. junija mehiški film: »En dan življenja«, od 7. do 9. junija ameriški film: »Tarzanova jeza«, od 11. do 13. junija mehiški film: »Rdeča Konga«.

LENDAVA — od 7. do 9. junija ameriški dramski film: »Tri korake do vešale«, 11. in 12. junija poljski glasbeni film: »Frederich Chopin«.

SLATINA RADENCI — 9. in 10. junija ameriški barvni film: »Sin bledoličnika«.

GORNJA RADGONA — 8. in 9. junija ameriški film: »Po treh temnih ulicah«, 12. in 13. junija švedski film: »Samo mati«.

LJUTOMER — od 7. do 9. junija ameriški film: »Paris mesto zaljubljenih«, 12. in 13. junija ameriški film: »Klic divjine«.

BELTINCI — 8. in 9. junija francoski barvni film: »Grof Monte Cristo« I del.

VERZEJ — 8. in 9. junija italijanski film: »Na robu propada«.

VELIKA POLANA — 9. junija francoski film: »Grof Monte Cristo« II. del.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 8. in 9. junija madžarski barvni film: »Kvišku glavoc«.

MALI OGLASI

ELEKTRIČNI GRAMOFON in 20 GRAMOFONSKIH PLOŠČ, ugodno prodam. Jože Makovec, Pomurski vestnik, M. Sobota.

2 HA GOZDA, v Borejih pri Ljutomeru, zaradi preselitve nujno prodam. Informacije: »Avtoremont«, Radgona. M-495 HISO, z gospodarskim poslopjem in 2 ha zemlje v Bokraču, prodam. Vprašati: Tešanovci štev. 3 M-513 GRADBENI LES in DESKE prodam. Naslov v upravi lista. M-515

BECINSKI MOTOR, 2 cilindrski (Per), 8 KS, na vodno hlajenje, v dobrem stanju. Cena po dogovoru. Poizve se pri: Jožetu Bertalanč, Nuskova 86, p. Rogaševci. M-517

KONJA, starega tri leta, prodam. Informacije: Ana Šcap, Žepovci 59, p. Apače. M-518

SEJALNI STROJ, 12-cevni, skoraj nov in malo rabljen. Poizve se pri: Hericu Jožetu, Gaberje 123, Dol. Lendava. M-519

GUMIJASTO CEV (šlahu), novo 12,5 m dolgo, notranji premer 4 cm, in 6 A2 panjev ugodno prodam. Avgust Prelog, Salinci 16 pri Ljutomeru. M-520

HISICO Z VRTOM v Ljutomeru ugodno prodam. Vprašati: Rošker šola, Cven pri Ljutomeru. M-521

DVA POGONSKA MOTORJA 6 in 4 KS, oba generalno popravljena, prodam. Poizve se pri: Avgustu Trčku, Rogaševci. M-526

DVOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti zamenjam za enako ali večje. Miloš Velnar, Pomurska tiskarna, M. Sobota.

Naznanjam žalostno vest, da nas je po težki bolezni zapustil naš ljubljeni mož, oče, stari oče

JOZE FLISAR mizarski mojster

iz Tišine. Pogreb dragega pokojnika bo dne 5. junija 1957 na pokopališču Tišina.

Zalujoči: žena Ana, sinovi: Jože, Alojz in Mirko z družinami, hčerke: Agica, Mariška, Kristina in ostalo sorodstvo.

Tišina, Murska Sobota, Canada, dne 4. junija 1957.

MOŽ Z NEVARNIM S MEHLJAJEM

EDGAR WALLACE

15

10. poglavje

Brat lepe Helene

Gwen je zmedena pohitela nazaj v hišo. Mortimer Storr in John Merryweather v razgovoru! Kaj naj to pomeni? Kaj sta imela Storr in Merryweather skupnega? Od kod ga je poznal?

Zbudila se ji je nezaupljivost. Postavila se je k oknu in opazovala park, na katerega je že legala tema. Čas je minel in Mortimer Storr se še zmeraj ni vrnil! To je moral biti dolg razgovor, ki ga je imel z Merryweatherjem! Naenkrat se je Gwen spomnila Falmouthovih besed, da je Merryweather ni poslal brez vzroka v zapor. Srečala ga je v hotelu na Caring Crossu in zdaj je bil naenkrat tu. To ni moglo biti naključje. Merryweather jo je zasledoval. Zakaj? Na to vprašanje si ni znala odgovoriti.

Končno je Storr počasi prišel čez travnik. Roke je držal v žepih in pozorno gledal v tla, kot da nekaj išče. Pred vhomom v hišo je za hip postal in naenkrat pogledal proti njenemu oknu. Gwen je odskočila z rahlim krikom od okna. Nenadoma se je je polotil paničen strah. Kaj če bo prišel Storr sem k njej in ji kaj storil? Profesorja Fosterja ni bilo tu in v hiši ni bilo nikogar razen nje in služabnika! Toda kmalu je slišala, kako je Mortimer Storr odprl hišna vrata in odstopal v svojo sobo, ki je ležala v prtiličju poleg vhoda. Oddahnila si je, a miru ni mogla več najti. Njene misli so se zmedle in ni jih mogla urediti. Vzdihnila je in vzela knjigo, ki si jo je kupila zjutraj. Morda jo bo spravila na druge misli...

To je bila poljudno napisana razprava o starem veku. Zdelo se ji je kot dolžnost do delodajalca, da si nekoliko izpopolni znanje o tem delu zgodovine in sklenila je, da bo prečitala tudi nekaj razprav prof. Fosterja.

Gwen ta razprava ni bila nezanimiva. Voja Trojancev proti Grkom se ji je zdela celo zelo napeta in občudovala je Schliemann, ki je našel ostanke mesta iz četrtega tisočletja pred našim vekom. Njeno neznanje je vpilo skoraj do neba! Doslej je imela o Troji zelo meglene pojme in če bi ji kdo povedal, da je to mesto v Turčiji in da se je pozneje imenovalo Hisarli, bi se gotovo smejala. In vendar je bilo tako!

Z lepo Heleno pa Gwendolin ni bila zadovoljna. Zamerila ji je, da se je pustila odpeljati, čeprav je bila že poročena. Žal ji je bilo Menelaja, njenega prevaranega moža.

Menelaj! Naenkrat je Gwen zastala. Menelaj, mož lepe Helene! Mož? Kako je že profesor Foster dejal? Točno se je še spominjala: »Veste, kdo je bil Menelaj? Bil je špartanski kralj in brat lepe Helene.« Brat! Foster je sam sebe smatral za avtoriteto, kako je potem bilo mogoče, da je napravil tako grobo napako? To je bilo čudno!

Zelo nesrečen večer, je mrmrala Gwen, ko je zapirala knjigo. Čeprav se je upirala temu, se je njen dvom razširil tudi na Alana Fosterja in sumila je, da je prav tako povezan z Merryweatherjem. Zdaj jo je vznemirjalo celo dejstvo, da je jemal v svojo hišo ljudi, ki so v javnosti veljali kot zločinci.

Naenkrat se je Gwen zdelo vse njeno življenje prazno in nesmiselno, brez nekega določenega smotra. Mar se je dogajalo to vsem mladim dekletom, ki so preživljale svoje dneve v večno enoličnem ritmu, brez veselja in z mnogo skrbi, predvsem pa brez tistih nalog, s katerimi je življenje dobilo šele svoj pravi smisel? Tega ni mogla trditi. Gwen se je čutila tako samo, v vsem Londonu ni poznala človeka, s katerim bi se lahko pogovorila, malo poveselila in smejala.

In spet je Gwen morala pomisliti na Davida Falmoutha. Kot da bi zrasel iz zemlje, je v njenih mislih stal spet v sobi in tiho, a prepričljivo dejal: »Spet se bova videla!« Ali ga bo še kdaj videla? Ah, ni si ga želela nikdar več videti, saj ga je sovražila in zaničevala! Zadnje tedne je prečitala vse časopise, ki so bili v hiši, in privoščila je inšpektorju, da pri umoru Davida Singletona ni mogel naprej. Medtem ji je postalo jasno, da sta gospod Tilmert in David Singleton ena in ista oseba. K temu spoznanju bi prišla tudi brez »New Chronicle«, ki je pisal o tej stvari.

Gwen je morala misliti tudi na gospoda Tilmeta, na njegovo zgubano čelo in na debela očala, ki so dajala njegovemu obrazu nekaj sovjega. Zdaj ga je pokrivala zemlja. Ali je lepo, če si mrtev?

Neki avto je ustavil pred hišo in to je iztrgalo Gwen iz njenih težkih misli. Zdaj je slišala, kako je avto spet odpeljal, takoj nato pa so se odprla večna vrata. Prof. Foster se je torej vrnil s sprejema znanega nemškega učenjaka. Fosterjeva prisotnost je povrnila Gwen mir. Sama sebe je kregala, da je neumnica. Nekaj časa je še čakala, ko pa se v hiši ni nič več zganilo, se je slekla in ugasnila luč. Še enkrat je stopila k oknu in pogledala na temen vrt. Tedaj pa je videla, kako je v prazni stanovanjski hiši, ki je bila Torringtonova last, gorela luč.

Neki nenavaden občutek ji je dejal, da je za tem edini razsvetljenim oknom stal John Merryweather in strmel v hišo Allana Fosterja.

Končno je Gwen vendarle zaspala. Toda to je bilo zelo nemirno spanje in mučilo so jo strašne sanje: za zidom, ki je ločil Fosterjevo posestvo od pralnice, sta stala John Merryweather in Derrick Cressler. Oba sta imela veliko kopje v rokah in nesla sta v profesorjev vrt lesenega konja. Pred njima je šel Mortimer Storr in jima kazal pot skozi temo. Tudi zdaj ni spregovoril besede, toda v njegovih svetlomodrih očeh je bilo grozeče svetlikanje. Konja so postavili pred večna vrata.

»Odprite, odprite!« je zapovedal glasno Merryweather.

»Lepo Heleno hočem nazaj.«

Cressler je stopil h konju in ga na eni strani odprl. Iz njega sta skočila moža v srebrnih oklepih.

»Marš, prinesite jo sem,« ju je nahrulil Merryweather. V tem trenutku je stopil pred hišo Allan Foster.

»Dobro večer, Menelaj,« je dejal Merryweatherju. »Kako vam kaj gre?«

Merryweather ga je jezno pogledal.

»Ženo želim nazaj,« je dejal, »in to takoj! Vrnite mi jo!«

»To ni vaša žena, temveč vaša sestra,« je odvrnil Foster.

»Ne bom vam je dal nazaj.«

Merryweather je stopil tesno k Fosterju. Cressler, Storr in možka so mu sledili. Brez besede so ga napadli in začel se je pretep. Foster se je zagrizeno in s hrabrostjo obupanca branil, toda za dolgo se ni mogel zoperstavljati petim nasprotnikom. Mortimer Storr ga je zgrabil od zadaj in vrغل na tla, Merryweather pa mu je potisnil kopje v prsa, ki so se obarvala s krvjo.

Zdaj je bila pot prosta in vrinjenci so pohiteli po stopnicah navzgor.

»Zdaj je moja!« je vzkliknil Merryweather. »Če me ne bo poročila, bo morala nazaj v zapor! Ona je tatila!«

Toda na zadnji stopnici je pet mož naletelo na prepreko. Tu je stal možki v zlatem oklepu, velik, smehljajoč se možki, ki je držal kopje v rokah. Mož je imel črte glavnega inšpektorja Falmoutha.

»Nazaj!« je zakričal.

»Ubijte ga!« je zatulil Merryweather.

Takrat pa je veliki mož v zlatem oklepu zagnal kopje. Na stopnicah se je zableščalo, napadalec je ovil velikanski oblak in ko se je razblinil, je vseh pet možkih izginilo kot duh.

Mož v zlatem oklepu se je obrnil k njej.

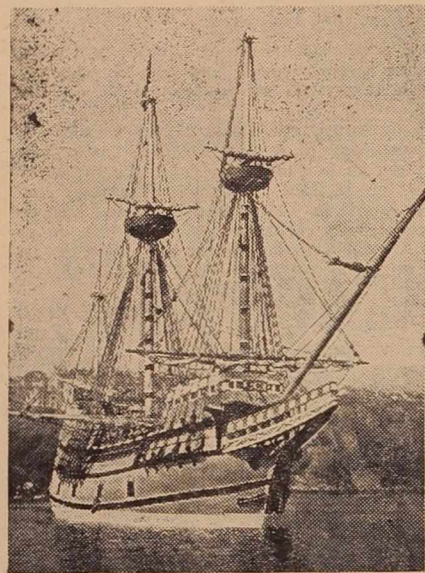
»Da boste spet verjeli v pravičnost,« ji je dejal s prijaznim nasmehom.

Najnovnejša afera

V AMERIKI
IN ANGLIJI

SKRIT MUZEJ

UKRADENIH SLIK

Spekulacije Z JADRNICO

M
A
Y
F
L
O
W
E
R
II.

Pred 337 leti je izplula iz angleškega pristanišča Plymouth 180-tonska jadrnica, ki je nosila zveneče ime »Mayflower« (Majski cvet). Na njej sta bila 102 pripadnika verske sekte »Pilgrim Fathers«. To so bili v bistvu prvi angleški puritanci, fanatiki, ki so odklanjali nekatere teze anglikanske cerkve in niso priznavali vojne obveznosti. Da bi se izognili preganjanju v domovini, so se vkrcali na »Mayflower« in se odpravili čez Atlantik iskat novo domovino.

Stirinajst tednov je premetavala burja jadrnico kot orehovo lupino. Potovanje je bilo zelo težko. Ladjar je bila prenapolnjena s potniki in tovorom. Vendar so srečno pripluli na ameriško obalo, tam, kjer je danes država Massachusetts. Tu so se izkrcali in ustanovili prvo naselje v Novem svetu. Naselje so imeenovali Plymouth, po pristanišču v Angliji, od koder so odpluli. To je bila prva stalna naselbina današnje Amerike. Še danes je mnogo Amerikancev, ki s ponosom pripovedujejo, da so potomci pilgrimov in s tem neke vrste plemstvo ZDA.

Pred kakimi desetimi leti se je porodila ideja, da bi ponovili plovbo »Mayflowerja« prek Atlantika. Namen tega je bila v prvi vrsti utrditev britansko-ameriškega prijateljstva. Od ideje do uresničitve je minilo mnogo časa, saj je bilo treba zbrati precejšnja denarna sredstva in izdelati ladjo, ki bi bila verna kopija nekdanjega »Mayflowerja«.

Idejo je dal britanski publicist Warwick Charlton. Izdelan je bil »Mayflower Project«. Pridružili so se še nekateri ugledni Angleži, med njimi lord Fraser, veliko vlogo pa je odigral tudi viscount od Argylla. Po vsej Angliji so zbirali prostovoljne prispevke.

Velik del finančnih sredstev so dali tudi država Massachusetts in njeni mesti Plymouth ter Boston. Voditelji te akcije so vedno poudarjali, da ne delajo s spekulativnimi nameni in da bodo ves preostali denar porabili za dobrodelne svrhe.

Jadrnico so dolgo planirali in gradili. Konstruktor William Baxter je izgubil mnogo časa, preden je našel originalne načrte »Mayflowerja« in potreboval je dve leti, da jih je rekonstruiral. Najti je bilo treba tudi enak les. Izbrali so hrastovino iz Devonshira. V stari tehniki je bilo treba izdelati vsak košček ladje. Celo jadra so morala biti enaka, kot so bila na ladji pred 337 leti. V ladjedelnicah ni bilo mojstrov, ki bi znali graditi take jadrnice. Končno so »Mayflower II« le začeli graditi v Brixhamu. Takrat pa je izbruhnila dolga stavka ladjedelniških delavcev in bila je nevarnost, da ladja ne bo gotova do predvidenega roka. Ker pa je šlo za patriotsko delo, je sindikat ladjedelniških delavcev dovolil nadaljevanje del na »Mayflowerju« celo takrat, ko je nov prekoceanski gigant »Queen Mary« stal zapuščen v ladjedelnici.

Ko so 1. aprila letos potisnili ladjo v morje, je nastalo prvo razočaranje. Ladja se je nagnila za celih 45 stopinj. To so popravili in 22. aprila je ob velikih svečanostih

»Mayflower II« vendarle razvila jadra ter zaplula proti Ameriki. Na njej je bilo 32 članov posadke, torej mnogo manj kot nekdanj pilgrimov. Vsi so oblečeni v zgodovinske kostume prvih pilgrimov, svetijo si s svečami in vodijo jadrnico s starimi navigacijskimi napravami. Od novotarij ima ladja le neke vrste radarsko zrcalo, s katerim opozarja druge ladje, da ne bi trčile vanjo.

»Mayflower« torej že precej časa pluje po Atlantiku in v državi Massachusetts jo že nestrno pričakujejo. Medtem pa so odkrili okrog tega potovanja veliko afero, ki že več dni polni stolpce svetovnih časnikov. Odkrili so namreč, da ne gre le za patriotski podvig, za krepitev angleško-ameriškega prijateljstva, kar so doslej poudarjali pobudniki te akcije, temveč v resnici — za veliko kupčijo, za umazane spekulacije.

Iz Amerike so začele prihajati vesti, da so se tam združili nekateri spretni poslovni ljudje, ki nameravajo na »Mayflowerju II« zaslužiti težke denarce. Seveda bodo to delili s spretnimi Angleži, ki so začeli vsi stvar.

V New Yorku je ustanovljena družba »Mayflower Limited«, ki namerava iz jadrnice napraviti donosen turistični objekt, razen tega pa dobiti avtorsko pravico na ime »Mayflower«. Potemtakem Amerikanci lahko kmalu pričakujejo milo, kravate, britvice in podobno z imenom »Mayflower«. Velike denarce si obetajo tudi od televizije, ki bo vsekakor posnela jadrnico. Izdali bodo tudi stripe »Mayflower«, družba pa bo izdelovala še originalne zgodovinske kostume pilgrimov, v katerih se bodo lahko pokazali na svojih »garden-party« petični Amerikanci in Amerikanke.

Vse to je seveda zbudilo vihar ogorčenja pri potomcih pilgrimov v Massachusettsu. Ti niso divji samo zaradi »komercializacije patriotizma«, temveč predvsem zaradi materialnih interesov. Zakaj naj bi New York zaslužil ta denar, če ga lahko zasluži Massachusetts? Nimajo pa mnogo možnosti, da bi iztrgali spetnim poslovnim ljudem iz New Yorka ta posel, ker ladja še ni njihova in bi jim jo morali Angleži šele podariti.

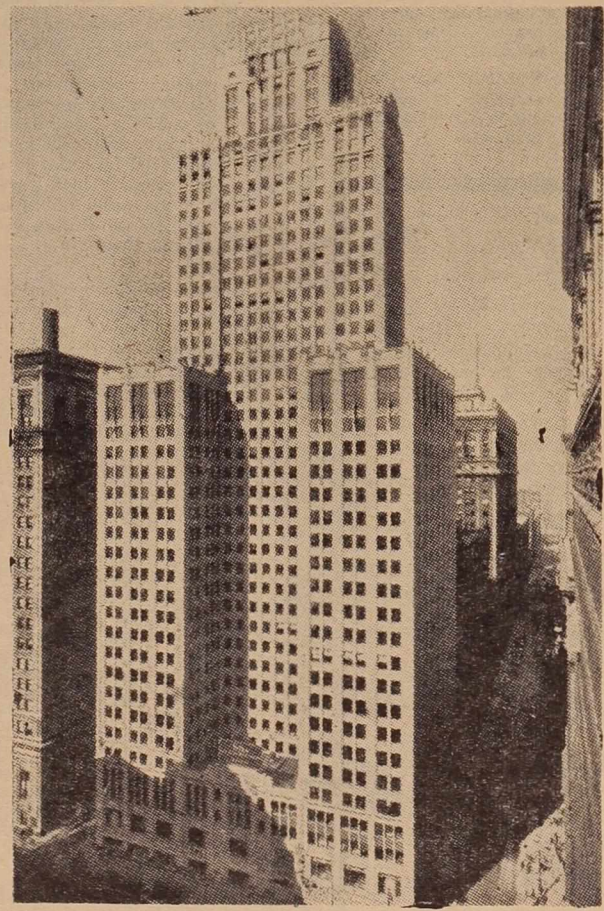
Tudi v Londonu nekateri protestirajo proti taki komercializaciji »Mayflowerja II«. Tisti pa, ki so vložili denar, ga želijo nazaj z obrestmi. Zato bo najbrž zmagala ideja o »cirkusu Mayflower«, kot nekateri zajedljivo imenujejo to akcijo. Medtem pa »Mayflower II« pluje prek Atlantika in njena posadka najbrž ne ve, kaj vse se kuha za njenim hrbtom.

Prva žrtev atomske leukemije

PANIKA V LONDONU ZARADI SMRTI 22-LETNEGA DROGERISTA JOHN MORBINA — LONDONSKI ZRAK JE OKUŽEN Z RADIOAKTIVNIMI DELCI — POSLEDICE ATOMSKIH POSKUSOV

Britansko glavno mesto je pred kratkim vznemirila vest o smrti nekega drogerista iz Kensingtona, četrti v sredi-

kemije, ki jo povzroča radioaktivnost. Znaki njegove bolezni so bili prav taki kot tisti, ki so jih imeli oboleli

Tam, kjer so prvi angleški »pilgrimi« ustanovili prvo stalno naselje Novega sveta, stojijo danes taki nebotičniki

šču Londona. Vzrok smrti je bila leukemija. To samo po sebi ni nič izrednega. Toda vzrok njegove bolezni je povzročil med Londončani nemir, kakršnega ne pomnijo. Dvaindvajsetletni drogerist John Morbin je obolev od leu-

prebivalci Hirošime in Nagasakija po atomskem bombardiranju. Najbolj čudno pri vsem tem je, da umrli mladenič ni nikoli zapustil Londona.

Njegov oče David Morbin je odločno izjavil: »Atomsko

Policija je nedavno odkrila v predmestju ameriškega mesta Philadelphia, v hiši Waltona Jamesa Lorda, sliko velikega francoskega slikarja Toulouse-Lautreca, neko platno iz Watteaujeve šole in še nekaj platen drugih svetovnih mojstrov. Te slike so avgusta 1948 izginile iz muzejev v francoskih mestih Albyju in Perugeillu.

Tatvine so tedaj vzbudile pravo senzacijo. Vsa francoska policija je bila na nogah, da bi našla tatove, ljubitelji slikarstva pa so v ogorčenju zahtevali, da je treba ta mojstrska dela najti in krivce najtežje kaznovati. Toda vsi napori policije so bili zaman. Za slikami je izginila sleher-na sled.

Zdaj pa so te slike našli popolnoma po naključju. Pred dvema letoma je izginila iz muzeja v Philadelphiji »Glava mlade deklice«, slika slavnega francoskega impresionističnega slikarja Augusta Renoirja. Ta slika je bila ena izmed največjih dragocenosti muzeja. Dve leti si je policija zaman prizadevala, da bi prišla tatu na sled, toda brez uspeha. Philadelphijski policaji so se obrnili tudi na policije po drugih velikih mestih. Pri tem so večkrat nalleteli na ime Walton James Lord, njihovega someščana. Sli so ga obiskat na dom. Presenečeni so ga našli obkroženega z dragocenimi slikami.

Walton James Lord je končal študij likovne umetnosti na univerzi v Pennsilvaniji in New Yorku. Kot nadarjenega mladeniča so ga poslali študirat v Belgijo. Walton je povsem opravičil zaupanje predstojnikov. Toda šel je še korak dalje. Tako je vzljubil snov, ki jo je študiral, da je skoraj iz vsakega muzeja in slikarske galerije ukradel za sebe kako mojstrovino. Francoska policija ga je pri neki taki tatvini, kmalu po tatvini v Albyju in Perugeillu, že prijel. Ker pa niso slutili, koga imajo v rokah, so ga spet izpustili. Šest mesecev je presegel v neki londonski jetnišni-

zarčenje je ubilo mojega sina. To so mi rekli zdravniki bolnišnice St. Tomas. Rekli so tudi, da moj sin ni bil niti prvi niti poslednji, ki bo umrl od radioaktivnosti. Zrak v Londonu je namreč poln radioaktivnih delcev.

Ko so novinarji vprašali zdravnike iz bolnišnice St. Tomas, jim ti niso hoteli povedati nič določnega. Vendar je bilo iz njihovih meglenih izjav razbrati, da se je radioaktivnost v vsej Angliji močno povečala in da so velike površine okužene z radioaktivnim stroncijem —90, in to precej več kot je normalno.

Neki zdravnik iz bolnišnice St. Tomas je priznal, da so zdravniki znašli v dvomu ob primeru mladega drogerista prav zato, ker je bila njegova bolezen tako podobna boleznim žrtve atomskih bombardiranj na Japonskem. Ko so v prisotnosti atomskih znanstvenikov obducirali truplo preminulega mladeniča, so ugotovili, da je njegovo telo sprejelo vaše večje količine radioaktivnih delcev, ki so povzročili smrt. Zaman so bili vsi poskusi, da bi zvedeli, odsod je prišla tako velika količina smrtonosnih radioaktivnih delcev v telo.

Britansko društvo za atomsko energijo je izjavilo, da povečanje radioaktivnosti v nekaterih pokrajinah vzbuja upravičeno skrb. V ta namen so znanstveniki uporabili ovce kot poskusne živali. V kosteh teh ovc so našli mnogo več stroncija —90 kot prejšnja leta: indeks stroncija v kosteh se je povečal od 19 pred dvema letoma na 190 zadnje dneve. To veliko povečanje je najboljši dokaz, kako zelo se je povečala radioaktivnost v Veliki Britaniji.

Smrt tega mladeniča, ki je podlegel »atomske leukemije« in podatki, ki jih je objavilo Britansko društvo za atomsko energijo, so dali tisku in strokovnjakom javnosti novo izpodbudo, da še bolj odločno zahtevajo prepoved uporabe atomske energije v vojne namene.

Ena izmed Renoirovih umetnin. Slikar Walton James Lord pravi, da Renoirovih slik ni kradel, ker mu slikar ni bil všeč

ci, ker je ukradel neke japonske lesoreze. Zaprt je bil tudi v Kanadi.

Philadelphijska policija je ugotovila, da je vse te tatvine storil iz ljubezni do slikarstva. Mojstrovine svetovnoznanih slikarjev si je namestil po stanovanju in jih občudoval. Nikoli ni poskušal prodati kako sliko. Kruh si je služil s skromno zaposlitvijo pri nekem inštitutu, kjer je delal kot risar.

Ko ga je policija zasačila v njegovem stanovanju, se ni upiral. Takoj je dal policiji vse podatke, kje je ukradel slike in pod kakimi okoliščinami.

Uporno je tajil le, da bi ukradel sliko »Glava mlade deklice« Augusta Renoirja. To pa ne morebiti iz lokalpatriotskih razlogov, temveč zato, ker mu slike Augusta Renoirja niso všeč. Tako je sam izjavil pred sodiščem.

Drobne zanimivosti

V SPLITU GRADIJO NAJVEČJI SPOMENIK V JUGOSLAVIJI

V Splitu so začeli graditi 50 metrov visok spomenik — največji v Jugoslaviji. Spomenik je posvečen Padlemu pomorščaku. Zgrajen bo v obliki svetilnika, čigar svetlobo bo videti tudi z Viškega kanala. Pod svetilnikom bo grobnica Padlega pomorščaka.

Ta največji spomenik bodo zgradili iz braškega kamna. Relief, ki bo prikazoval borbe pomorščakov z morskimi valovi, izdeluje kipar Andrija Krstulović iz Splita. Predvidevajo, da bodo spomenik odkrili 10. septembra, na dan Jugoslovanske vojne mornarice.

SOVA OGRAZA PROMET

V enem izmed londonskih predmestij je dalj časa dela policistom sive lase neka sova. Postala je tako predrzna, da se zaganja v ženske, ki padajo od strahu v nezavest, in ograza promet. Toda sove ne morejo niti zapreti niti kaznovati, ker so sovja gnezda v Angliji z zakonom zaščitena.

KNJIGA, KI JE ZBRALA LJUDSKO NEZNANJE

Filozofska tiskarna v New Yorku bo prihodnje leto izdala knjigo, ki za razliko od ostalih ne bo dokaz človeškega znanja, temveč neznanja. V knjigi bodo zbrani razni problemi, ki jih človek doslej še ni rešil.

SVEŽE MLEKO V VRECAH

Poznamo sicer mleko v prahu, ki ga lahko vsipamo v vrečo, toda angleški izvozniki nameravajo v kratkem presenetiti kupce s svežim mlekom v vrečah. Uspelo je namreč sveže mleko sterilizirati z ultrakratkimi valovi; potem pa ga v posebnih vrečah iz plastične snovi zamrzniti. Pravijo, da so ohranjeni vsi vitamini.

UMETNEGA SATELITA SE NE BODO POSLALI V ZRAK

Svetovna javnost že nestrno pričakuje, kdaj bo začel krožiti prvi umetni satelit okrog zemlje. V zrak

bi ga morali spustiti v juniju. Iz Washingtona pa poročajo, da so to odgodili do konca leta, ker še niso rešeni nekateri tehnični problemi. Težave so nastale v zvezi s trofazno raketo, ki bi morala spraviti umetni satelit v višino 500 km.

POGREB PREKO RADIA

V Islandu si lahko vsakdo privoščiti prenos pogrebniških svečanosti preko radia. Tam so naselbine zelo oddaljene druga od druge in vsem sorodnikom ter znancom je težko priti na kak pogreb. Ti navadno zberejo denar ter plačajo radijski prenos pogrebniških svečanosti.

AVTOMATIZIRANA KNJIGARNA

Na Dunaju so odprli prvo avtomatsko knjigarno v Evropi. Na množicah krajih mesta so postavili avtomate. Če vržete v odprtino določeno vsoto denarja, lahko dobite kakšno delo Goetheja, kriminalni roman Agathe Christie ali delo kakšnega drugega avtorja. Izbirja je precejšnja — 20 avtorjev. Avtomat prodaja vsak dan druge knjige. Avtomati so se obnesli, ker na ta način kupujejo knjige tudi tisti, ki nikdar ne gredo v knjigarne.

PROTEST GOSTILNICAARJEV

Francoski gostilničarji so vložili protest zaradi predvajanja filma »Mala kavarnera«. To pa zaradi tega, ker v tem filmu nek gostilničar takole poučuje svojega kuharja: »Solato je treba narediti iz ostankov, ki so jih gostje pustili na krožnikih.« Razumljivo je ogorčenje francoskih gostilničarjev, saj te besede mečejo kaj slabo luč na njihovo poslovanje. Zato ni čudno, če so režiserja »Male kavarne« Raymonda Bernarda tožili sodišču časti. Kaj pa, če je imel režiser v resnici takšne izkušnje s solato? In kaj bi bilo, če bi se tudi gostje, ki so številnejši kot gostilničarji, obrnili k sodišču časti?